

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 5—6.

Joi, 11 Februarie 1937

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) DINASTIA :		d) ECONOMIE ȘI FINANȚE :	
Presa greacă	42	Presa austriacă	45
„ polonă	42	„ iugoslavă	45
b) POLITICA EXTERNA :		„ engleză	45
Presa polonă	42	„ elvețiană	45
„ iugoslavă	44	„ greacă	45
„ austriacă	44	„ polonă	45
„ elvețiană	44	„ maghiară	46
c) CULTURĂ ȘI ARTĂ :		e) DIVERSE :	
Presa Statelor-Unite	44	Presa franceză	46
„ bulgară	45	„ polonă	46
		„ italiană	46
		„ engleză	46

II. DISCURSUL CANCELARULUI HITLER

	Pag.
Presa germană	47
„ franceză	47
„ engleză	48
„ italiană	50
„ sovietică	50
„ elvețiană	51
„ belgiană	51
„ polonă	51
„ iugoslavă	52
„ bulgară	52
„ austriacă	53
„ Statelor-Unite	53
„ greacă	54
„ cehoslovacă	54
„ maghiară	55

III. PACTUL IUGOSLAVO-BULGAR

Presa bulgară	55
„ iugoslavă	56
„ greacă	56
„ franceză	56
„ germană	56
„ elvețiană	57

IV. CONVORBIRILE ITALO-TURCE DELA MILANO

Presa italiană	57
„ turcă	58
„ franceză	58
„ germană	59
„ elvețiană	59
„ iugoslavă	60
„ engleză	60
„ greacă	60
„ maghiară	61

V. DECLARAȚIILE D^{-LUI} DELBOS

Presa franceză	61
„ germană	61
„ polonă	62

VI. PROBLEME EUROPENE

Organizarea bazinului Dunărean	62
Politica externă a Iugoslaviei	62
Raporturile interbalcanice	63
Chestiunea Restaurării Habsburgilor	63
D. von Ribbentrop despre politica externă a Germaniei	63

VII. CHESTIUNI MONDIALE

Inarmările Marii Britanii	64
Presa sovietică despre noul guvern japonez	64

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

DINASTIA

Toată presa străină a urmărit cu multă atenție boala M. S. Marelui Voevod de Alba Iulia, publicând cu această ocazie, pe lângă buletinele medicale, numeroase fotografii ale M. S. Regelui, împreună cu Principele moștenitor al României.

Ziarele străine au publicat de asemenea diferite articole despre viața școlară a Mariei Sale, evidențind dragostea cu care poporul român înconjoară pe Acela care într-o zi va fi conducătorul destinului lui.

Presa greacă.

Ziarul ATHINAÏKA NEA din 1 Februarie, sub titlurile: „Boala lui Mihai“, „Românii pentru Voevodul lor“, „Interesul poporului“, publică:

„Începând dela palatul Regelui Carol și până la cea din urmă colibă a satelor românești, întreaga Românie urmărește cu agonie boala moștenitorului tronului, a „Voevodului Mihai“. Poporul român a învățat să urmărească cu mândrie pe acest băiat care mâine îi va fi conducător,

„Voevodul Mihai este foarte popular în România. Tânărul moștenitor, cu toată dezvoltarea lui precoce, nu a împlinit încă 16 ani. Instruirea sa athletică, care este o garanție că organismul său tânăr, dar robust, va învinge boala, Voevodul Mihai o datorește tatălui Său, Regele Carol, care, după cum este știut, are o slăbiciune față de fiul Său și care vrea ca acesta să fie crescut cu toată disciplina severă. Regele Carol a declarat în repetate rânduri ideile sale asupra instruirii fiului Său, așa cum o înțelege El:

„Dorința Mea — a declarat Regele Carol — este ca fiul Meu să cunoască în adâncime țara și supuși Săi. De aceea trebuie să cunoască în de aproape viața românească“.

„Pentru acest motiv, în România, tânărul fiu de Rege nu este văzut niciodată alături de un pedagog școlastic, Trăiește liber ca toți tinerii moderni. Nu studiază singur, ci împreună cu alți copii, care au fost aleși din diferitele clase ale poporului român. Voevodul Mihai urmărește lecțiile sale împreună cu colegii săi în grădina palatului. Elevii din clasa Voevodului Mihai sunt în total treisprezece. Colegii de clasă ai moștenitorului Tronului român sunt: fiul unui țaran, fiul unui avocat, fiul unui comerciant. Toate păturile societății române, ofițerii, profesorii, burghezii, lucrătorii sunt reprezentați prin fiii lor. În plus, un tânăr german și unul ungar aduc în contact pe Regele de mâine cu minoritățile naționale ale țării Sale. În fiecare an, colegii tânărului moștenitor sunt aleși dintre cei mai buni din toate școlile regatului. Colegii de clasă ai Voevodului Mihai în tot intervalul anului școlar sunt găzduiți în palat și se află în contact continuu cu moștenitorul.

„Regulat, în fiecare an, aflându-se în România, Voevodul Mihai petrece o anumită perioadă în internatul colegiului militar „N. Filipescu“. Acolo trăiește sub condițiunile în care trăiesc toți elevii. Doar me ca toți ceilalți în camera școalei, împreună cu elevii militari, și dimineața se scoală la ora șase. Iși așterne singur patul. Nu-I se face nicio distincție. Mănâncă împreună cu ceilalți elevi și stă pe jumătate desbrăcat la spălatorie până când să-I vină rândul să se spele. Seara are

să-și perie singur hainele, și cu aceleași mâini are să-și văxuiască ghetetele.

„Așa este instruit tânărul Mihai — tânărul moștenitor care este bolnav, și a cărui boală o urmărește cu agonie o întreagă națiune“.

Presa polonă.

În numărul din 5 Februarie ILLUSTROWANY KURJER CODZENNY, marele cotidian din Cracovia, se ocupă, într'un articol, de măsurile luate în ultimul timp în România de M. S. Regele Carol II, pentru combaterea malariei.

„Rezultatele obținute, constată ziarul, au avut un ecou foarte favorabil în cercurile largi ale națiunii române“.

POLITICA EXTERNĂ

Presa polonă.

Presa polonă din 2 Februarie se ocupă cu vizita d-lui Mitiță Constantinescu. Astfel, GAZETA POLSKA publică un interesant articol intitulat „Contacte prețioase“, în care constată: „Vizita guvernatorului Băncii Naționale a României este prima de felul acesta în relațiunile dintre România și Polonia și că ea se produce în momentul cel mai prielnic.

„În afară de caracterul ei de curtuozie, continuă ziarul, vizita aceasta este expresia unor necesități economice care impun dezvoltarea contactului dintre băncile de emisiune ale celor două țări. În faza actuală a reglementării devizelor, reglementare introdusă în Polonia, după patru ani dela aplicarea ei în România, contactul acesta este nu numai folositor, ci chiar o necesitate a clipei de față“.

Oficioul cercurilor guvernamentale polone se ocupă apoi de activitatea intensă și rodnică desfășurată de Banca Națională a României și îndeosebi de realizările din 1935, când d. Victor Antonescu conducea finanțele României. Un alt moment important relevat de ziar, este revalorizarea valutei românești din 1936.

„În acțiunea aceasta sistematică de îmbunătățire a situației financiare a României, adaugă GAZETA POLSKA, Banca Națională din București și actualul ei guvernator d. Mitiță Constantinescu, au jucat un rol primordial, vrednic de frumoasele tradiții ale acestei instituții de emisiune, care a adus servicii atât de mari prosperității României.

„Sperăm că vizita guvernatorului Băncii Naționale a României va fi o încununare a lucrărilor de până acum, atât de importante pentru viitorul schimbului de mărfuri dintre cele două State aliate, dintre cele două organisme economice care se pot completa. Vizita este importantă și prin faptul că inaugurează raporturi directe între Banca Națională a României, Institutul polon de clearing și Banca Poloniei“.

INFORMATION POLITIQUE POLONAISE scrie între altele:

„Intrevederile pe care oaspetele român le-a avut la Varșovia, sunt completarea economică a întrevederilor politice și militare pe care miniștrii afacerilor străine și șefii Statelor majore ale celor două țări le-au avut de curând la Varșovia.

„Actualele întrevederi, care nu s'au limitat numai la afacerile curente, privitoare la schimburile de mărfuri și la reglementarea chestiunilor financiare, dar s'au referit și la probleme mai cuprinzătoare, interesând cele două țări, au dat rezultatele cele mai pozitive. Ele au dat și în domeniul economic asigurări privitoare la dezvoltarea relațiilor ce unesc România și Polonia.

„Date fiind sarcinile sale multiple, vaste și esențiale, alianța polono-română ce se dezvoltă, atât de fericit, trebuie să cuprindă nu numai toate păturile sociale ale celor două națiuni, dar și toate domeniile vieții lor politice, militare, culturale și economice.

„Colaborarea economică a celor două țări, este cu atât mai ușoară, cu cât ele formează o singură regiune din punctul de vedere al politicii economice. Sprijinită deoparte de Marea Baltică și de cealaltă de Marea Neagră, regiunea polono-română formează trăsătura de unire geografică între Nordul Europei de o parte și țările din centrul Europei și din Asia Mică pe de altă parte.

„Iată de ce este deosebit de semnificativă vizita d-lui Mitiță Constantinescu.

„Faptul că guvernatorul Băncii Naționale a României este în același timp însărcinat cu reglementarea părții financiare a schimburilor cu străinătatea, mărește importanța acestei vizite. Intrevederile pe care d. M. Constantinescu le-a avut la Varșovia, dată fiind atmosfera de amicitie sinceră și de cooperare leală, care domnește actualmente între cele două guverne și între cele două națiuni, au dat rezultate pozitive“.

GAZETA POLSKA consacră un lung articol vizitei d-lui Mitiță Constantinescu, subliniind importanța ei pentru dezvoltarea relațiilor între România și Polonia

Ziarele polone din 4 Februarie reproduc un articol transmis de agenția semi-oficioasă POLSKA INFORMACJA POLITYCZNA, intitulat: „Vitalitatea alianței româno-polone“.

In acest articol se spune, între altele:

„Cu prilejul vizitei în Polonia a d-lui Victor Antonescu, ministrul de afaceri străine al României, am relevat importanța primordială pe care o acordă Polonia alianței cu România. Tratatul care au avut loc atunci la Varșovia, au arătat că există armonie deplină în modul cum cei doi aliați concep scopurile lor comune urmărite în Europa Centrală și răsăriteană. Cooperarea sinceră și strânsă între cele două țări, este una din garanțiile esențiale ale menținerii păcii în această parte a Europei.

„Date fiind scopurile ei atât de esențiale, alianța româno-polonă care se dezvoltă într'un chip atât de fericit, deoarece se sprijină pe sinceritate și încredere reciprocă, trebuie să înglobeze nu numai toate straturile sociale ale celor două națiuni, dar și toate domeniile vieții lor politice, militare, culturale și economice.

„Intrevederile recente ale d-lui guvernator Mitiță Constantinescu în Polonia, nu sunt decât o logică complectare economică a întrevederilor politice și militare, care au avut loc între miniștrii de externe și șefii Statelor majore ai României și Poloniei.

„Cum era de prevăzut — încheie articolul — dată fiind atmosfera de amicitie sinceră și de cooperare leală ce domnește în momentul de față, în raporturile dintre cele două guverne și națiuni, întrevederile dela Varșovia ale guvernatorului Băncii Naționale a României, au dat rezultate din cele mai pozitive, devenind în domeniul economic chezașia deplinei dezvoltări a relațiilor care unesc România și Polonia“.

Ziarele polone din 5 Februarie comentează în termeni extrem de favorabili declarațiile făcute presei polone și străine, de către d. Mitiță Constantinescu, guvernatorul Băncii Naționale a României.

CZAS, organ conservator, de sub conducerea principelui Radziwiłł, subliniază, între altele: „Guvernatorul Băncii Naționale a României a făcut prin erudiția d-sale și prin bogăția cunoștințelor privitoare la Polonia, o impresie din cele mai profunde asupra reprezentanților presei. Primirea ziaristilor a decurs într'o atmosferă extrem de cordială“.

KURJER DOLSKI, organul marelui industriei, susține că declarațiile d-lui Mitiță Constantinescu au fost stăpânite de spiritul unei neobișnuite sincerități și al unui larg optimism. „Guvernatorul Băncii Naționale a României a ținut să sublinieze că, misiunea d-sale nu are un caracter politic, ci unul pur tehnic. Din convorbirea sinceră pe care d-sa a avut-o cu reprezentanții presei, s'a putut constata că rezultatele obținute în privința clearingului româno-polon sunt deplin satisfăcătoare pentru ambele părți“.

MAHY DZIENNIK, organul cercurilor clericale catolice, publică, sub titlul: „Vizita la Varșovia a d-lui guvernator al Băncii Naționale a României, va consolida alianța polono-română“, un articol foarte călduros, în care arată că intensificarea raporturilor dintre cele două țări aliate, a îmbrățișat în ultimul timp toate domeniile.

În numărul din 6 Februarie, GAZETA HANDLOWA, organul cercurilor economice și comerciale polone, publică un interviu cu d. Mitiță Constantinescu.

„România și Polonia, declară d. Mitiță Constantinescu, sunt două State bogate, cu structura economică asemănătoare într'o bună măsură, ceea ce face cu puțință dezvoltarea favorabilă a intereselor lor comune.

„Intensificarea raporturilor economice interesează în cel mai înalt grad ambele State și ea se dezvoltă în mod favorabil, datorită colaborării sincere și amicale dintre țările noastre aliate“.

Ocupându-se apoi de problema stabilizării leului, d. Mitiță Constantinescu a declarat: „Valuta românească este stabilizată și nu mai poate fi vorba de stabilizarea ei la un nou nivel. Nu avem niciun motiv să modificăm valoarea valutei noastre, deoarece actuala ei paritate corespunde întru totul cerințelor noastre. Ea este pe deplin satisfăcătoare, atât în ceea ce privește nivelul prețurilor interne, cât și raportul față de valutele străine“.

Celălalte ziare polone continuă să se ocupe în mod elogios de importanța și rezultatele vizitei d-lui Mitiță Constantinescu la Varșovia, arătând între altele, că vizita aceasta a avut un ecou foarte favorabil în cercurile economice și financiare din Polonia.

ECHO DE VARȘOVIE din 6 Februarie publică sub titlul „Vitalitatea alianței polono-române“, un articol, din care redăm următoarele:

„Cu prilejul vizitei d-lui V. Antonescu, ministrul afacerilor străine al României, ne-a fost dat să punem în relief toată importanța pe care Polonia o acordă alianței ei cu România. Intrevederile care au urmat atunci la Varșovia, au pus în evidență o armonie completă, în modul în care cele două aliate concep îndatoririle lor comune.

„Pe de altă parte, întrevederile d-lui M. Constantinescu, guvernatorul Băncii Naționale, în Polonia, nu au fost în toată logica decât complementul economic al înțelegerilor

politice și militare, care au avut loc în ultimul timp, între miniștrii afacerilor străine și șefii Statelor majore ale celor două țări.

„Intrevederile d-lui M. Constantinescu la Varșovia, au dat rezultate cât se poate de pozitive și vor fi în domeniul economic dovezile certe ale propășirii relațiilor care există între Polonia și România“.

Presa iugoslavă.

POLITICA din Belgrad, cu data de 30 Ianuarie, publică sub titlul: „D. Victor Antonescu vorbește despre situația României față de actualele evenimente și probleme“ următoarea corespondență telefonică din București:

„Aseară a sosit la București, înapoiindu-se dela Geneva, d. Victor Antonescu, ministrul afacerilor străine al României. Ziariștilor — atât celor localnici, cât și celor străini — care i-au ieșit în întâmpinare la gara Pitești — d. Antonescu le-a declarat că este foarte satisfăcut de rezultatul neașteptat la care s'a ajuns la Geneva, în chestiunea Dantzigului și Alexandrettei, ceea ce prezintă o mare însemnătate pentru desfășurarea situației internaționale. D. Antonescu a confirmat că pleacă în ziua de 8 Februarie la Ankara, unde va rămâne până la 13 Februarie. De acolo, d-sa va pleca împreună cu d. Rustu Aras la Atena, pentru a participa la conferința Înțelegerii Balcanice.

„Răspunzând la chestiunea raporturilor României cu aliatele ei, d. Antonescu a subliniat legăturile ei de strânsă prietenie cu Polonia, Cehoslovacia și Iugoslavia. La întrebarea ce părere are d-sa despre pactul bulgaro-iugoslav, d. Antonescu s'a abținut dela răspuns. A spus că numai viitorul va putea proba scopul și rezultatul lui. Despre chestiunea acțiunii revizioniste maghiare, d. Antonescu s'a exprimat că ea a avut un caracter mult mai moderat, în comparație cu felul cum este privită la Budapesta. La întrebarea, ce părere are despre ideea convenției bisericești și școlare cu Iugoslavia, d. Antonescu a declarat că a obținut o promisiune formală privitoare la convenția bisericească, conform căreia speră că ea va fi ratificată de Parlamentul iugoslav, după care ea va putea intra în vigoare pe bază de reciprocitate. În ceea ce privește aplicarea convenției școlare în Banatul iugoslav, d. Antonescu și-a exprimat satisfacția pentru modul loial în care este aplicată această convenție, din partea Iugoslaviei.

„In afară de aceasta d. Antonescu, a declarat că acceptă invitația oficială a Angliei, de a vizita Londra în luna Mai a. e.

„Despre raporturile României cu Germania și Italia, d. Antonescu a spus că ele se bazează pe legături diplomatice și economice normale. În special, în ce privește Germania, de care România este legată prin legături industriale, comerciale și de prietenie.

„In ce privește restul, guvernul român va lua o deciziune analogă și în ce privește legăturile economice cu Rusia“, a conchis d. Antonescu, spunând că o declarație mai detaliată și mai prețioasă, va putea da numai după audiența sa la Rege“.

Presa austriacă.

Cu data de 1 Februarie, NEUE FREIE PRESSE, scrie într'o corespondență din Varșovia cu privire la vizita la Varșovia a d-lui Constantinescu, guvernatorul Băncii Naționale Române:

„Cercurile economice polone interesate de comerțul exterior al României, speră că negocierile d-lui Constantinescu vor duce la orânduire în traficul de calcul

dintre cele două țări, al cărui insuficiență de până acum a provocat în ultimii doi ani un regres al tranzacțiunii polono-române.

„Pe baza marilor excedente ale comerțului extern român, situația economică și financiară a României este evaluată ca fiind foarte favorabilă, așa că este foarte vie dispoziția cu privire la o lărgire a traficului comercial cu țara amică în direcția politică“.

Presa elvețiană.

DER BUND din 5 Februarie, sub titlul: „România și Bulgaria își stabilesc frontiera“, scrie într'o corespondență din Sofia:

„Frontiera dintre Bulgaria și România s'a fixat definitiv abia în ultimele zile ale lunii Ianuarie 1937. La 27 Ianuarie s'a întrunit la Varna o comisie mixtă româno-bulgară, care au semnat lucrările topografice, fixate după o muncă anevoioasă. Astfel războiul mondial a fost definitiv lichidat și în această parte“.

CULTURĂ ȘI ARTĂ

Presa Statelor-Unite.

Triumful pe care ilustrul compozitor român, Maestrul George Enescu, l-a avut la New-York, prin seria de concerte date acolo, este reliefat fără nicio rezervă de presa americană, al cărei entuziasm, ca și al publicului, a atins proporții neobișnuite.

NEW-YORK TIMES din 2 Februarie, publică un articol al criticului muzical Olin Doves în care spune că: „superlativele sunt departe de a convinge în deajuns“ și constată că New-Yorkul n'a auzit de multă vreme astfel de concerte.

NEW-YORK TIMES din 3 Februarie ca și ziarul SUN, spun că aceste concerte au demonstrat ce minuni pot face artiștii Filarmoniceii când sunt conduși de un Enescu.

Mai descriu totodată entuziasmul extraordinar manifestat de publicul care a luat parte la concert, care este socotit ca cea mai însuflețită glorie a geniului artistic românesc. Arată că opera „Dela Matei citire“ de d. Nona Otescu este apreciată foarte elogios de criticii muzicali care o califică drept o delicioasă noutate muzicală și exprimă dorința de a cunoaște mai mult acest talentat compozitor.

Societatea compozitorilor a dat după concert o grandioasă recepție în onoarea maestrului Enescu.

NEW-YORK AMERICAN, din 5 Februarie, sub semnătura celui mai sever critic muzical, Nathan Veinberg, scrie între altele:

„Atent la impresionismul muzical, Enescu a fost în stare creeze din nou visul de lotus al fântânilor iridescente și al norilor violenți pentru care Szymanowsky a găsit tonuri în lucrarea sa „Fântâna Oratusei“.

„Dar triumful orchestrei a fost când Enescu a executat „Ariile țigănești“ de Sarasate. Se poate spune fără greș că eu greu s'ar putea găsi în Europa întreagă un violonist care să fie egal voluptății languroase cu care a cântat această compoziție.

WASHINGTON POST și WASHINGTON DAILY NEWS, ca și celelalte ziare din 5 Februarie, dau numele personalităților prezente la dăruirea oferită de d-l ministru Citta Davila „în onoarea distinsului său concetățean George Enescu, violonist, compozitor, șef de orăstră și pianist“.

Presa bulgară.

LA PAROLE BULGARE din 5 Februarie publică la rubrica sa literară o recepție favorabilă romanului intitulat: „Notele unui infometat“ a unui nou scriitor bulgar originar din România, roman scris în limba română și căruia autorul îi prevede un mare succes.

Criticul literar, d-l I. V. Barnoski, care a prefăcut volumul, scrie că a resimțit o vie emoție la citirea acestei opere care este prima lucrare a d-lui Ioan Sulacov. „Pentru un început, scrie în concluzie ziarul bulgar, acest roman dovedește cu întradevăr un puternic talent de observație, de penetrație și de analiză psihologică“.

ECONOMIE ȘI FINANȚE Presa austriacă.

NEUE FREIE PRESSE cu data de 30 Ianuarie scrie într-o corespondență din București:

„În urma îmbunătățirilor stării bugetului, Ministerul de Finanțe dispune de un excedent de aproximativ 400 milioane lei, ceea ce nu s'a mai înregistrat în România dela sfârșitul războiului. Administrația financiară plănuiește să întrebuițeze cea mai mare parte a acestei sume pentru achitarea primei jumătăți a restanțelor de plată.

„Astfel precedentul financiar s'ar întoarce treptat la felul normal al plăților“.

Cu data de 30 Ianuarie, NEUE FREIE PRESSE constată într-o corespondență din București, că în comerțul extern al României se poate înregistra un rezultat de record.

Corespondentul scrie:

„Pare că Banca Națională Română intenționează să desființeze viza de transfer. Această inovație, dat fiind actuala situație, ar fi importantă și pentru exportul austriac în România“.

Cu data de 5 Februarie, NEUE FREIE PRESSE, sub titlul: „Continuă îmbunătățire economică în România“, publică o corespondență din București, în care arată că anul acesta s'a realizat în buget un excedent de 400 milioane lei. De asemenea se poate constata o îmbunătățire radicală în economia devizelor.

„Situația industriei este satisfăcătoare, primindu-se multe ordine.

„În schimb se observă o saturație în ce privește construirea de case“.

Presa iugoslavă.

L'ECHEO DE BELGRADE din 3 Februarie, în legătură cu încheierea tratatului de comerț cu România, scrie: „De câțiva vreme, delegații iugoslavi și români în Consiliul economic al Micii Înțelegeri, subliniaseră insuficiența acordului existent și necesitatea de a crea baze mai solide pentru dezvoltarea comerțului dintre cele două țări.

„Noul tratat va avea desigur drept rezultat creșterea volumului schimburilor și va contribui cu celelalte acorduri încheiate să întărească legăturile care trebuiesc să unească pe planul economic Iugoslavia și România. Tratatul încheiat la București e bazat pe clauza națiunii celei mai favorizate. El prevede că litigiile care ar putea să se ivească nu vor mai fi supuse Comisiunii mixte româno-iugoslave, ci în fața Consiliului economic al Micii Înțelegeri.

„Noua convenție veterinară va permite transitului de vite române să uzeze de căile ferate iugoslave nu numai în spre Italia dar și în spre Grecia.

„Convenția asupra traficului de graniță este bazată pe principiile de cooperare mutuală“.

VREME din Belgrad, publică sub titlul: „Apropierea economică dintre Bulgaria și România“, o corespondență din București, în care se ocupă de demersurile d-lui Kirov, trimisului special al Bulgariei la București, pentru a încheia un nou acord economic pe baze mult mai largi.

„În cercurile locale bine informate se afirmă că Bulgaria dorește să încheie și un acord petrolifer pe bazele acordului petrolifer româno-iugoslav.

„Se crede că Bucureștiul ar fi dispus să accepte propunerile bulgare“.

Presa engleză.

MORNING POST, din 4 Februarie, publică o corespondență din București, relativ la hotărârea luată de a se investi două miliarde lei pentru construcția de noi căi ferate și îmbunătățirea liniilor existente.

Ziarul află că „această măsură este considerată ca având importanță vitală pentru apărarea națională a României, mergând mână în mână cu programul de înarmare a țării, dus spre îndeplinire sub supravegherea Majestății Sale Regelui Carol“.

Dă câteva amănunte asupra liniilor proiectate și încheie spunând că pentru a procura fondurile acestui program de construcție se va mări tariful pentru călători și mărfuri cu 10—15 la sută.

Presa elvețiană.

DER BUND, cu data de 26 Ianuarie, ocupându-se de cultura bumbacului în Balcani, arată că în România bumbacul crește mai cu seamă în Dobrogea și Oltenia.

„De multe ori bumbacul este semănat printre porumb. Explicația este experiența insuficientă cu cultura bumbacului. În anul 1936 s'a semănat 2.500 hectare față de 2.100 hectare în 1935. Debușul a fost asigurat la prețuri convenabile. S'au înființat birouri de examinare a însămânțărilor, care sfătuesc pe cultivatori“.

Cu data de 4 Februarie, NEUE ZÜRICHER ZEITUNG, publică o corespondență din București, în care se ocupă de contingentarea importului în România. În tre altă scrie:

„Marile cote de import cu privire la Grecia și Turcia se explică prin creditele românești mai mari congelate în clearing Pentru numeroase țări va fi greu să găsească în România necesitatea de import la nivelul contingentului de import“.

Presa greacă

Ziarul ELEFTERON VIMA din 1 Februarie, sub titlul „Petrolul românesc“, publică următoarea știre:

„S'a iscălit o convenție între România și Germania, în virtutea căreia Germania va dubla cumpărarea de petroluri românești. În schimb România va importa mai multe mașini germane“.

Presa polonă.

Ziarul GAZETA HANDLOVA, sub titlurile: „Clearing în schimbul economic polono-român“. „Lichidarea arieratelor și apropiatul acord turistic“, publică:

„La Varșovia s'a ajuns la înțelegere cu reprezentanții Guvernului român, mai întâiu de toate în chestiunile privind schimbul economic dintre Polonia și România. Astfel s'a stabilit să se lichideze cât posibil mai curând sumele românești blocate în Polonia, rezultate din importul mărfurilor românești Plata acestor creanțe, prin consimțământul ambelor părți, se va face prin furnisări de mărfuri.

S'a mai stabilit că Banca Națională a României și Institutul Polonez de Clearing vor face operațiunile de clearing din schimbul economic polono-român. În urma tratatelor duse s'au creiat astfel de condițiuni în traficul polono-român, încât exportul românesc de mărfuri în Polonia și a celor poloneze în România să fie rentabil. În fine, se prevede comenzi poloneze de Stat pentru România.

„În dorința de a se face posibilă apropierea atât în domeniul economic cât și cultural dintre Polonia și România, ambele părți au căzut de acord ca în curând să se reia tratativele pentru încheierea unei convenții de turism polono-română. Aceste tratative, după cum suntem informați, se vor duce la București, foarte probabil în Martie. Aceste tratative se vor relua imediat după ce se vor încheia convențiile de turism dintre Polonia cu Franța și Italia. În raporturile turistice dintre Polonia și România un mare rol îl joacă chestiunea cursului valutei românești. Cursul oficial al acestei valute diferințându-se mult față de puterea reală de cumpărare a leului, ceea ce pricinuește scumpirea întreținerii turiștilor polonezi în România. Spre a se înlătura această stare de lucruri și spre a se îndemna publicul polon să viziteze frumosul litoral românesc se va stabili între Polonia și România cursul de clearing al leului la raportul 1 zl. = 27 lei.

„În acordul turistic polono-român se vor stabili și dispozițiunile referitoare la reducerile ce le vor avea turiștii poloni în România, ambele părți fiind de părere că executarea clearingului la turism să se facă în așa fel ca să nu provoace micșorarea devizelor și să nu expună turiștii la pierderi din diferențe de curs“.

Presa maghiară.

Cu data de 30 Ianuarie PESTER LLOYD, sub titlul: „România achită restanțe de plată“, publică o corespondență din București, semnată de d. J. F. Kövér, în care arată că în actualul buget s'a realizat un plus modest de aproximativ 1,5%. Corespondentul scrie: „În direcția financiară politică, lucrul acesta este încoronarea operei guvernului Tătărescu, care s'a străduit neîncet să pună un zăvor cheltuielilor extrabugetare. După cum se aude, ministrul de finanțe intenționează să întreprindă în mare parte această sumă pentru restanțe de plată ale fiscoi“.

În numărul din 1 Februarie, PESTER LLOYD, publică o corespondență din București, semnată de d. Kövér, în care arată că intenționata simplificare a controlului cererilor de import se datorește în parte faptului că în decursul ultimilor doi ani a funcționat bine cooperarea dintre Banca Națională și Ministerul de Comerț, iar în parte ea se datorește situației îmbunătățită a devizelor Băncii Naționale a României.

„Semnificative sunt cifrele provizorii publicate într-o declarație de presă a ministrului de comerț, despre rezultatul final al comerțului exterior din anul trecut“.

DIVERSE

Presa franceză.

L'ORDRE din 6 Februarie, publică un interview al d-lui Stelian Popescu, principal colaborator al lui Take Ionescu și al lui Ion Brătianu, cu următorul pasaj esențial: „Nu există amicitie trainică între popoare ea și între indivizi, fără mutuală și deplină încredere.

Ori, nici blocul Micii Înțelegeri, nici alianțele Poloniei cu Franța și cu România, care o constituiau până

în ultimul timp, prețioase garanții pentru menținerea păcii în Europa și în deosebi în Europa Centrală și Orientale, nu mai inspiră astăzi deoparte și de alta, aceeași încredere ca altă dată.

„Evenimentele care s'au desfășurat, vara asta în Franța au îngrijorat pe cei mai buni amici ai ei, printre care românii, astăzi temerile noastre s'au potolit oarecum și vor înceta cu desăvârșire dacă Franța ar lua o poziție hotărâtă pe terenul diplomatic“.

Presa polonă.

POLSKA ZBROJNA din 2 Februarie, organul cercurilor militare polone, publică azi, un documentat articol, intitulat „Artileria în România“, și semnat de d-l Eugen Stec.

Autorul prezintă în linii largi dezvoltarea artileriei române dela Ștefan cel Mare și până în 1916, arătând fazele mai de seamă prin care a trecut această importantă ramură a armatei române de-a-lungul veacurilor.

Ziarul KURJER PORANNY din 5 Februarie, oficios guvernamental, publică un foarte interesant articol despre eforturile pe care le face guvernul României și întreaga națiune română în legătură cu înzestrarea armatei.

Ziarul constată că România a făcut în această privință mari progrese, deși a trebuit să lupte în anii de după războiu cu greutate de natură economică și financiară. În vremea din urmă însă, viața economică a țării s'a înviorat, bugetul Statului a fost echilibrat, iar balanța comercială a devenit activă.

Astfel s'a putut proceda cu mare intensitate la organizarea industriei de războiu care a ajuns să dea rezultate din cele mai bune.

Autorul articolului relevă în încheiere contribuția Poloniei la refacerea industriei de războiu din România, afirmând că această contribuție nu urmărește câștiguri mercantile, ci are în vedere numai interesele vitale ale României amice și aliate“.

Presa italiană.

Revista VARIETAS din Milano publică un articol semnat de d-na Maria de Vecchi Zavaltoni, intitulat „Urme ale Romei în România“, în care spune că „latinitatea poporului român este un fapt evident la fiecare pas: monumentele și limba dovedesc limpede directă descendență și neîntreruptul lanț care unește Roma cu fiii săi îndepărtați de pe Dunăre, din Muntenia, Moldova și Transilvania. Latitudinea poporului român se relevă și în fizicul țaranului“. Autoarea articolului se ocupă mai departe de bogățiile României și frumusețile peisajelor și orașelor din România.

Presa engleză.

TIMES din 5 Februarie este informat din București despre rezultatul vizitei de două săptămâni la București a d-rului J. H. Rushbrooke, secretarul general al Alianței mondiale Baptiste.

Descrie activitatea d-rului Rusbrooke, în București, audiențele obișnuite cu diverse personalități, constatând că i s'au dat asigurări că guvernul are intenția de a trece o lege în sesiunea actuală parlamentară care să dea bap-tiștilor situația de biserică recunoscută.

Aduce cu ocazia ocazie elogii d-lui ministru al educației și cultelor, arătându-i siguranța că prin energia cu care-și duce la îndeplinire politica sa școlară va răuși să satisfacă și pe baptiști, „încheind astfel un capitol nefericit în raporturile dintre guvern și lumea baptistă din țară“.

DISCURSUL CANCELARULUI HITLER

Presa germană.

„Fuehrerul anulează semnătura dată de guvernul din Noemvrie“. „Culpabilitatea Germaniei în ce privește războiul mondial, solemn respinsă de Fuehrer“. „Hitler și pestigiul Germaniei în lume“. *Iată titlurile, în caractere mari, sub care ziarele germane din 31 Ianuarie reproduc discursul cancelarului.*

In adevăr, ziarele încearcă să dea prin toate mijloacele cititorului impresia că d. Hitler „a spălat definitiv Reichul de rușinea dela Versailles“ și că „a făcut un nou gest liberator“.

LOKAL ANZEIGER scrie: „Hitler a suprimat lanțurile dela Versailles. Este opera cea mai înaltă din câte se cunoșc în istoria lumii. Pentru că Dumnezeu iubește pe oamenii curajoși, hotărârea și faptele Fuehrerului au fost binecuvântate de Pronie“.

Comentând cuvântarea Fuehrerului, VOELKISCHER BEOBACHTER subliniază că acesta a ținut în mod deosebit să atragă atenția lumii întregi asupra pericolului comunis pe care d. Eden, ministrul Afacerilor Străine al Marii Britanii, a crezut de cuviință să-l bagatelizeze. „Nu înlăturăm faptele neplăcute, scrie ziarul, închizând ochii și refuzând să privim. Trebuie recunoscută mărirea pericolului, așa cum a spus Fuehrerul“.

BERLINER LOKAL-ANZEIGER scrie: „Cine vrea să cunoască adevărul asupra pretenției voinei a Germaniei de a se izola să citească discursul Fuehrerului. Germania nu vrea izolare, ci înțelegere și cooperare. Ea nu cunoaște decât un singur dușman: bolșevismul răspândind revoluția mondială“.

BERLINER BOERSENZEITUNG constată frângerea tuturor încercărilor de a opri poporul german din mersul său. „Fuehrerul Cancelar a insistat asupra voinei neclintite a națiunii întregi de a înfăptui planul de patru ani și de a aduce la bun sfârșit misiunea pe care și-a luat-o: asigurarea independenței sale față de toți acei care o priveșc cu necaz. În același timp cuvântarea Fuehrerului a fost o manifestație impresionată a voinei de pace a poporului german și a politicii de pace urmate de Cancelarul său“.

Sub titlul „Inainte, spre noi obiective“, DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG constată că „nimic și nimeni nu va opri poporul german din calea sa“.

GERMANIA afirmă că Fuehrerul a prezentat foarte limpede programul său de pace. „Răsunetul pe care această cuvântare îl va găsi în străinătate va arăta dacă el a fost cu adevărat înțeles de ceilalți oameni de Stat“.

Presa franceză.

Ziarele franceze din 30 Ianuarie se ocupă de discursul cancelarului Hitler în fața Reichstagului.

Correspondentul din Berlin al lui LE JOURNAL, arată că declarațiile d-lui Hitler vor avea un caracter eminentemente pacific și se vor sili să arunce noi punți mai curând decât să distrugă pe acelea care există de pe acum. „Reichul dorește sincer lichidarea aventurii spaniole și pactele pe cari Franța și Cehoslovacia le-au încheiat cu Rusia Sovietică nu par să constituie un obstacol în calea înțelegerii. Cancelarul dorește mai mult ca ori-când să se înțeleagă cu Franța, cu tot pactul franco-sovietic“.

Pertinax scrie în ECHO DE PARIS: „Intreaga lume așteaptă cu neliniște discursul d-lui Hitler. De doi ani guvernele din Londra și din Paris nu încetează să angajeze pe Fuehrer să negocieze un acord european. Până acum, el nu a răspuns decât prin atentate împotriva tratatelor internaționale. Cancelarul Reichului a respins în bloc orice sistem de asistență mutuală în stare de a interesa Europa Occidentală sau destinul Europei Centrale și Orientale. Anglia nu a cedat niciodată în această privință, oricâtă repulsie ar simți față de luarea unor angajamente precise. Este oare înțelept să se creadă că Germania din 1937, închisă cu înverșunare în ea însăși, sărăcită, ar triumfa acolo unde Germania din 1914, beneficiind de atâtea concursuri și complicități, a sucombat în cele din urmă? Nu poate exista pace reală și sigură în Europa — încheie Pertinax — decât dacă se risipește visul germanic“.

PETIT JOURNAL scrie: „Nimeni nu poate face un pronostic precis. Cu toate acestea, în general se crede că d. Hitler se păzește să spargă geamurile și să închidă poarta negocierilor, a căror perspective sunt seoașe în relief de câțva timp, mai ales la Londra. Fuehrerul va lăsa probabil un loc larg declarațiilor contra comunismului, contra securității colective, și va trata apoi chestiunile economice și coloniale. Totuși, până în ultimul minut nu putem avea nicio lămurire asupra intențiilor exacte ale Fuehrerului“.

Presa franceză din 31 Ianuarie comentează discursul rostit în fața Reichstagului de cancelarul Hitler. În general, primirea făcută de ziare acestui discurs este nefavorabilă.

Astfel, L'AMI DU PEUPLE scrie: „Trebuie să constatăm că discursul d-lui Hitler este în întregime negativ. Hotărât, antibolșevismul devine o justificare universală pentru ostilitatea Germaniei față de tot ceea ce nu servește voinei sale de hegemonie. Prefăcându-se că nu vorbește de acest lucru, dar vorbind totuși de el, discursul respinge însăși bazele negocierilor sugerate de d-ii: Eden și Blum. Germania este menținută cu grijă într'o autarhie riguroasă, în care poporul este mobilizat ca pentru război și lipsit de hrană, pentru ca armata să aibă tunuri. Reichul sacrifică totul pentru visul său de atotputernicie“.

EXCELSIOR scrie: „Nimic nou la Est. Așa ar putea să fie rezumat discursul d-lui Hitler, care a făcut o strălucită pledoarie pentru politica internă, dar a lăsat să plutească necunoscute de temut asupra poziției europene a Germaniei. În cercurile guvernamentale franceze, acest discurs a fost primit cu mare nedumerire. Singurul aspect reconfortant al discursului este pasajul relativ la conflictul din Spania. Se ghicește că d. Hitler vrea să recâștige bunele grații ale Angliei“.

Oficiosul socialist LE POPULAIRE scrie: „Declarațiile d-lui Hitler înlătură primejdia unui război apropiat, dar nu dau garanții pentru o organizare definitivă a păcii. D. Hitler, a crezut că nu trebuie să răspundă la apelul direct al d-lui Blum. A preferat să păstreze tăcere. Dar Germania nu poate să se izoleze de restul lumii. Prin urmare, cancelarul nu va scăpa de obligația de a răspunde în mod categoric la declarația președintelui nostru de consiliu: „Pentru a lucra în comun, trebuie să poți lucra în pace“.

ECHO DE PARIS declară: „Răspunsurile date de Fuehrer d-lor Eden și Blum sunt negative. Fuehrerul cere pur și simplu restituirea coloniilor cucerite în 1918. Iar reglementarea europeană o respinge. Astfel, stăpânul Germaniei nu acceptă de loc o soluție de ansamblu și oferă din nou pacte bilaterale, fără niciun sistem de asistență mutuală contra eventualului agresor. De altfel, toată cuvântarea este pătrunsă de filosofia forței brutale. Popoarele pacifice să nu se organizeze: Fuehrerul va masacra în afară, cum a masacrat și înăuntru“, încheie *Pertinax*, care este autorul acestui articol.

In editorialul din 1 Februarie LE TEMPS scrie:

„Acest discurs nu aduce propuneri concrete, că lasă multe probleme în umbră, că nu insistă aproape de loc asupra politicii concentrate germano-italiană, dar că totuși se degajează dintrânsul un spirit destul de nou favorabil unei active cooperări. Pasajul relativ la voința Reichului de a nu se izola de celelalte națiuni este semnificativ din acest punct de privire“.

„In discursul d-lui Delbos, acesta făcând aluzie la unele fraze din declarațiile cancelarului Hitler, notează că divergențele nu au loc asupra scopului de atins, ci asupra metodelor, că aceste metode sunt acelea ce trebuiesc apropiate, oricât de diferite sau chiar cât de opuse ar părea uneori.

„Ministerul afacerilor străine traduce de sigur sentimentul întregii națiuni când spune că Franța e gata să facă toate eforturile de destindere și de apropiere, cu condiția de a nu fi îndreptate în contra nimănu“.

L'ACTION FRANÇAISE scrie între altele:

„Oratorul dela Berlin nu a ezuit de cuvânt să răspundă d-lui Blum. El s'a adresat numai d-lui Eden, reușind să manevreze cu dibăcie pe acest teren. Asigurând Belgia și Olanda că Germania „este gata să recunoască și să garanteze acestor state caracterul de teritorii neutre intangibile“, el știa că impresionează favorabil opinia britanică. Pe de altă parte cancelarul nu a spus niciun cuvânt de Cehoslovacia care interesează mai puțin poporul englez. Regăsim în această tactică, oricare ar fi împrejurările, voința nestrămutată a cancelarului de a nu se abate dela acest punct cardinal al politicii sale: a nu repeta greșeala dela 1914, a nu provoca fâțiș Marea Britanie.

„In fine mai este problema colonială, asupra căreia d. Hitler s'a exprimat în termeni pozitivi. „Germania — a declarat el — nu cere colonii țărilor care nu i le-au luat“. Este clar că cere colonii celor cari le administrează în prezent.

„Cine va consimți oare să se sacrifice pentru a da satisfacție acestei revendicări a Germaniei?“

„Vom avea de sigur negocieri, deoarece s'a îngăduit Germaniei de a ridica chestiunea“.

Sub titlul „Faza diplomatică deschisă de discursul cancelarului Hitler“, d. Pierre Bernus, scrie în JOURNAL DES DÉBATS din 3 Februarie:

„Nu ne putem decât exprima regretul că guvernul francez n'a profitat de niciuna din ocaziile ce i-au fost oferite în decursul ultimelor luni pentru a ameliora raporturile noastre cu Italia. Germania pare într'adevăr, să se poată bizui pe această din urmă în viitoarea sa campanie colonială.

„Această colaborare italo-germană ar fi putut fi evitată. Ea este de sigur foarte avantajoasă pentru Germania. In ceea ce privește Italia, înțelegem greu, că dânsa se poate lăsa astfel târâtă la remorca celui de al 3-lea Reich. E probabil că d. Mussolini joacă actualmente car-

tea germană zicându-și că va putea să părăsească partida înainte ca aceasta să devie rea pentru țara sa.

„E aci un joc extrem de periculos, a cărei eroare va fi demonstrată de viitor și căreia nu-i găsim justificare. Dar e absolut penibil ca greșelile conducătorilor noștri să fi contribuit la acest lucru, ceea ce este din nefericire sigur“.

Presa engleză.

Marile ziare din 31 Ianuarie, OBSERVER și SUNDAY TIMES, nu au avut timpul necesar să redea decât primele impresii. Cred că discursul cancelarului a adus oarecare, potolire a îngrijorării din Europa, dar constată că d. Hitler n'a fost tocmai lămurit, mai ales în ce privește intențiile sale practice pentru asigurarea păcii.

SUNDAY TIMES publică un lung articol de fond pe care-l începe astfel:

„Discursul d-lui Hitler a fost de soiul acelora cu care ne-a obișnuit. Adică a fost lung și redactat energic; dar s'a învârtit pe lângă o mulțime de subiecte fără a desvolta niciunul din ele cum trebuie.

„Totuși, unele pasaje constituie de sigur invitații la negocieri“. *Ziarul amintește: asigurările date Belgiei și Olandei, declarațiile privitoare la relațiile franco-germane și înșiruirea factorilor de care depinde, după părerea cancelarului, pacificarea Europei, apoi continuă:*

„D. Hitler nu a răspuns însă la chestionarul britanic și aluzia pe care a făcut-o la această omisiune este un pasaj mai puțin satisfăcător al discursului său. Dar poartă a fost deschisă. Încă odată, el a rostit cuvinte pacifice. Încă odată stă în puterea lui să arate că ele corespund pe deantregul intențiilor sale“.

OBSERVER, sub semnătura redactorului său diplomatic, declară: „In cercuile oficiale din Londra se arată oarecare părere de rău față de faptul că d. Hitler nu a reluat niciunul din punctele ridicate prin discursul d-lui Eden: dezarmarea, cooperarea economică și Societatea Națiunilor“.

Totuși, ziarul arată că încetarea temerilor pe care a adus-o discursul, „a dat naștere celei mai vii satisfacții în cercurile oficiale britanice, pentru că acest armistițiu permite lumii să se gândească la posibilitatea de a se relua proiectul de mediațiune între părțile care luptă în Spania“.

Toată presa din 1 Februarie cu o singură excepție, își arată decepția față de discursul d-lui Hitler. Nota discordantă o face DAILY MAIL care cere guvernului englez să examineze posibilitatea de a se înapoia Germaniei coloniile.

TIMES din 1 Februarie emite părerea că d. Hitler „nu pare că vrea să se folosească de ofertele de colaborare ce i s'au făcut din partea Franței și a Angliei. Răspunsul său este că timpul „surprizelor“ a trecut, dar că Germania va continua să se miște în propria ei orbită, fără să respingă contactul cu alte state, dar, totodată, și fără să ia parte la efortul comun, de ameliorare a comerțului și securității în ansamblul continentului“.

DAILY TELEGRAPH declară că după discursul d-lui Hitler, domnește impresia că Europa se va bucura de o scurtă potolire a amenințării unui războiu general. „Această impresie este rezultatul mai curând al tonului, decât al cuprinsului propriu zis al declarațiilor“.

Ziarul crede că discursul cancelarului a fost dictat de avertismentele consilierilor săi moderați, în special a șefilor armatei. El afirmă că aceștia l-ar fi pus în gardă contra unei aventuri, în stare să atragă Germania într'un mare războiu.

DAILY EXPRESS din 1 Februarie, scrie sub semnătura d-lui Frank Owen: „Vă mulțumim pentru nimica, d-le Hitler, dar Anglia regretă că nu-și poate înstrăina coloniile“.

FINANCIAL NEWS scrie: „Nădejdea într'o soluționare europeană se îndepărtează, în timp ce Fuehrerul vorbește de pace. Discursul dela Berlin nu aduce nicio propunere practică, pentru a sprijini politica d-lor Blum și Eden. Nu se face niciun progres spre un acord general, și d. Hitler poartă răspunderea acestui fapt. In asemenea împrejurări, datoria imediată este de a soluționa separat fiecare problemă, de a face o politică de salvare, cum este de exemplu cazul în Spania, unde ar trebui să se facă astfel, încât să se ajungă în cel mai scurt timp la propunerea unui plan de neintervenție și mediațiune“.

NEWS CHRONICLE spune: „D. Hitler a luat o atitudine. Era surprizelor a trecut, era cooperării n'a început încă. Iar problema colonială nu poate fi tratată separat. Ea este legată mai ales de problema dezarmării, și d. Hitler nu este gata să dezarmeze“.

In afară de părerile lor proprii, ziarele engleze n'au pregetat să redea și impresia produsă în capitalele europene, de discursul d-lui Hitler. MANCHESTER GUARDIAN, publică constatările tuturor corespondenților săi, iar MORNING POST, care în articolul de fond respectiv, arată că discursul cancelarului german a fost în general negativ, adică: „Când ajunse la atitudinea pozitivă a Germaniei față de împrejurările concrete de azi și de mâine, d. Hitler a evitat cu îngrijire orice precizie“, s'a interesat cu deosebire de impresia produsă la Praga, astfel, cu data de 1 Februarie, publică un interviu, pe care corespondentul ziarului din Praga l-a obținut dela d. Milan Hodza, referitor în primul rând la discursul d-lui Hitler, precum și a situației Cehoslovaciei în politica internațională.

„Ar fi o greșeală, remarcă d. Hodza, de a nu aprecia și a nu ține minte făgăduiala d-lui Hitler, că nu vor mai fi surprize. D. Hitler n'a menționat Cehoslovacia sau România. Cred că ambele țări vor considera că această omitere însemnează că d. Hitler nu vrea să aducă prejudicii posibilităților unei înțelegeri. Sper însă, că nu se va mai continua propaganda în Germania despre aerodromurile bolșevice din Cehoslovacia“.

D. Hodza a atins chestia minorităților, al căror tratament just este asigurat, în baza suveranității și Constituției Statului.

Arată că interesele Cehoslovaciei merg mână în mână cu acelea ale Statelor centrale dunărene, între care și România și Bulgaria. Crede că o Mică Înțelegere puternică și o cooperare economică a Statelor dunărene ar atenua mult primejdia unu războiu. Susține ideea independenței Austriei.

Mai departe, arată programul țării sale, pe terenul economic, financiar și moral, ce ajută la menținerea păcii.

„Cehoslovacia, declară d. Hodza, este o țară, al cărei centru democratic este destul de puternic să reziste, atât acaparării fasciste, cât și celei bolșevice.

„Prin urmare, nu începe îndoială, că Cehoslovacia, care-i unul dintre cele mai importante centre ale civilizației democratice, este pe deplin calificată să-și joace rolul în menținerea păcii europene“.

Abia la trei zile după declarațiile Fuehrerului, în iarele dela 2 Februarie, se observă cum se desprind, — ca de obicei în chestiuni importante de politică internațională, două tendințe generale care vor cristaliza opinia publică.

Prima a conservatorilor guvernamentali, este că pentru moment nu trebuie încă să se desnădăjduiască, în ce privește readucerea Germaniei „în cercul națiunilor, dispuse la o cooperare internațională“.

Această teză este susținută și de ziarul laburist DAILY HERALD, care nu pare să fie atât de emoționat cum sunt conservatorii, în fața revendicărilor coloniale ale Reichului.

Cealaltă tendință consideră că d. Hitler nu a răspuns la ofertele făcute, ceea ce înseamnă că le respinge. Această teză este susținută de MANCHESTER GUARDIAN și de NEWS CHRONICLE, care cere să se grăbească programul de înarmări.

DAILY EXPRESS scrie: „In privința Dantzigului, Memelului sau Moscovei, d. Hitler poate cere ce vrea. Dar când ne cere colonii, poate să se aștepte ca noi să-i răspundem: nu!“.

MANCHESTER GUARDIAN, prin corespondentul său diplomatic, constată:

„O gândire mai profundă nu face decât să confirme punctul de vedere adoptat aci că discursul d-lui Hitler este cu totul negativ întrucât privește raporturile dintre Germania și restul omenirii; iar între punctul de vedere al nostru și cel din Paris e prea puțină deosebire, ori chiar deloc. Discursul nu implică niciun răspuns oficial. Nu este niciun pic de adevăr în svomul că guvernul englez va cere cumva lămuriri guvernului german. Nici referința d-lui Hitler despre colonii nu implică vreun comentariu oficial“.

Chiar aceia care dela începutul carierii de cancelar al d-lui Hitler, inclinau să lăde cele mai favorabile interpretări la tot ce spunea și făcea dânsul, par a fi decepționați cu discursul său.

NEWS CHRONICLE din 3 Februarie publică un articol al redactorului său politic, Vernon Bartlett, care își exprimă convingerea, formată după o vizită făcută la Berlin, că: „un războiu este inevitabil“. D-sa a observat că „sunt oarecare sorți, puțini însă, pentru o schimbare radicală în politica externă a Germaniei, dar dacă acest lucru nu se întâmplă până în câteva luni, războiul este sigur“.

Această părere o substanțiază arătând direcția greșită a politicii externe pe care o duce d. Hitler, dușmăvind Rusia.

„D. Hitler, adaugă autorul articolului, trebuie să producă ceva mult mai concret decât discursul său de două ore, pentru a împiedeca creșterea îndoielilor despre infalibilitatea sa. Discursul său n'a deschis nicio ușă pentru tratare, deși de fapt n'a închis niciuna“.

D-l Vernon Bartlett mai constată anumite mici schimbări în politica internă, de unde deduce că este oarecare speranță că și politica externă se va schimba. Crede că d-l Hitler, a fost sincer când a declarat că a trecut era surprizelor.

„Alternativa unei cooperării, încheie d-l Bartlett, este tot atât de desperată pentru Germania ca și pentru alte țări. Dar între timp ambițiile germane au crescut în așa măsură că nu pot fi satisfăcute fără sacrificii serioase din partea celorlalte State; așa că nu prea suntem încurajați să credem în declarațiile pacifice a liderilor nazisti.

Totuși, dacă restul omenirii nu-i gata pentru riscuri și sacrificii se va distruge și ultima speranță slabă de o îmbunătățire. Sunt conving că d-l Hitler va trebui să fie ademenit întrucâtva dacă vrem să meargă ceva mai

departe decât s'a arătat dispus în discursul său și este ușor de înțeles ezitarea de a-l ajuta în greutățile sale.

„Dar mai sunt convins că posibilitatea de a face acest lucru nu va exista decât poate câteva săptămâni. Imprejurările interne nu-i vor acorda mult timp până să se hotărască pentru pace sau războiu“.

MANCHESTER GUARDIAN din 3 Februarie, după ce arată că discursul d-lui Hitler a cauzat prea puțin entuziasm, decât doar printre aderenții săi cei mai devoți, scrie:

„După toate aparențele, „vorba despre pace“, care joacă un rol atât de mare în propaganda germană, are să-și strice singură rosturile. Sunt indicii că publicul german a început să bănuiască că această „vorba despre pace“ e chiar „vorba despre războiu“. În tot cazul liderii naziști sunt cam îngrijorați față de nervozitatea populației adulte ca nu cumva Germania să intre în vreun conflict general european. Bănuiala că un astfel de conflict, dacă se întâmplă, nu este tocmai străin de politica lui Adolf Hitler și nu este hotărât numai intențiilor agresive ale lumii din afară, pare a crește în opinia multor germani cu toată străduința propagandei germane de a împiedeca formarea unor astfel de idei“.

DAILY TELEGRAPH din 4 Februarie publică un lung articol de fond, sub titlul: *Explorând declarațiile d-lui Hitler, în care crede că este destul de bine dacă, în afară de răspunsul recent al d-lui Delbos, nu se va mai da alt răspuns public.*

„Schimbarea de întrebări și răspunsuri de lungă distanță, adaugă ziarul, între oamenii de Stat ai Europei și-a epuizat orice folos. Ceea ce se mai poate face în viitor este mai bine să fie lăsat pe seama căilor obișnuite ale diplomației. D-l Hitler în discursul său a lăsat destul loc pentru conversații și lămuriri; iar dacă acestea vor fi rodnice, sau nu, depinde numai de el“.

Presa italiană.

Ultimele ediții ale ziarelor din 30 Ianuarie publică lungi dări de seamă, cu privire la discursul cancelarului Hitler, fără însă a-l comenta.

„Titlurile articolelor scot în relief pasajul asupra excelentelor și strânselor relații cu Italia“, subliniind că Germania nu este izolată.

„Se adaugă, că pasajul în care cancelarul Hitler amintește că Germania nu a dobândit niciodată colonii prin forță, vizează exclusiv campaniile coloniale dinaintea de războiul mondial, iar nu campania din Abisinia.

Comentariile ziarelor italiene din 31 Ianuarie, asupra discursului cancelarului Hitler, sunt unanime în a exprima satisfacția și deplina aprobare a Italiei.

În GIORNALE d'ITALIA, d-l Virginio Gayda constată că d-l Hitler poate fi mulțumit cu opera săvârșită până acum. „Tratatul dela Versailles este de acum înainte nimic în toate părțile sale, cu excepția părții privitoare la clauzele teritoriale“.

D-l Gayda, afirmă apoi că Italia și Germania sunt pe deplin de acord asupra necesității luptei contra comunismului.

În ce privește cuvintele cancelarului Hitler, cu privire la chestiunea coloniilor, d-l Gaida, declară: „Trebuie să se conteze pe acțiunea Germaniei, justă, hotărâtă și combativă, pentru a-și recuceri coloniile. Această acțiune înțelege să excludă surprizele dramatice“.

MESSAGERO scrie între altele: „Discursul cancelarului Hitler este un discurs moderat în substanță și în

formă, neexcluzând nici o posibilitate și deschizând poarta tuturor acordurilor întemeiate pe interpretarea justă a realităților“.

LE STAMPA, din 31 Ianuarie, publică un articol al d-lui Signoretta, în care ocupându-se de discursul d-lui Hitler, spune că acest discurs este un document de clarificare și orientare în actuala situație europeană. „Față de trecut d-l Hitler a declarat că retrage iscălitura Germaniei de pe tratatul din Versailles, de oarece această iscălitură a fost smulsă unui guvern slab. Această declarație nu este o sfidare, ci este o concluzie care urmează unei serii de acte unilaterale încheiate de Germania. Germania nu este izolată și nu vrea să se izoleze nici pe câmp politic, nici pe câmp economic“.

IL LAVORO FASCISTA din 2 Februarie publică sub semnătura d-lui Engely un articol în care spune că prin discursul d-lui Hitler „se întvede posibilitatea unei reconstruiri a păcii europene, dacă țările democratice vor voi sincer să colaboreze. Principiile de bază ale doctrinei d-lui Hitler sunt: aplicarea parității de drepturi Germaniei și convingerea intimă că orice războiu în Europa nu ar fi de niciun avantaj pentru germani. Discursul d-lui Hitler, moderat ca formă, dar solid în conținut, este o invitație a Germaniei făcută Angliei și Franței pentru o colaborare pe terenul realității și pe o recunoaștere reciprocă a acelor drepturi care trebuie să fie la baza democrației“.

Presa sovietică.

Ziarul ISVESTIA, din 1 Februarie ocupându-se de discursul cancelarului Hitler, scrie următoarele: „Cancelarul Hitler a declarat fără umbră de echivoc că totul rămâne cu și până acum. Anglia și Franța au întins mâna Germaniei, însă această mână a rămas suspendată în aer. Acest rezultat este desigur trist, poate nu atât pentru pacea europeană, cât pentru demnitatea acelor țări de care cancelarul Hitler dă din nou dovadă de un dispreț demonstrativ.

În fond, lumea trebuie să fie recunoscătoare cancelarului Hitler pentru faptul că el a adus prin răspunsul său completă lumină în actuala stare a lucrurilor. Problema constă în aceea că deși pacea europeană depinde efectiv de succesul eforturilor colective de a se împiedeca acțiunea agresorilor național-socialiști mai înainte ca ei să fi aruncat omenirea într-o catastrofă, totuși calea a leasă de Anglia și Franța, — calea invitațiilor și persuasiunilor adresate Germaniei — nu este de loc în stare să ducă la scopul urmărit. Expansiunea economică și politica de înarmări progresând într'un ritm viu și tendința războinică, iată programul politicii național-socialismului.

„El va renunța la acest program numai dacă va ști că nu i-a reușit și nu-i va reuși să izoleze țările pacifice una de alta și care sunt amenințate într'o egală măsură dar în diferite etape, de agresiunea germană. El nu va renunța la această agresiune decât în cazul în care va vedea că se lovește de o rezistență imediată și comună din partea țărilor pacifice.

„Cancelarul Hitler ar putea să șovăie și să se oprească din drumul care duce la războiul european și mondial dacă ar fi constrâns. Dar Anglia și Franța au făcut oare ceva pentru a opri în fapt Germania de a merge pe această cale? Oare s'au pus obstacole serioase situației din Spania, atât de sângeroase, pusă la cale de național-socialismul german și de fascismul italian? Atitudinea amenințătoare și absolut intolerabilă din punct de vedere al păcii europene adoptată de Germania față de Cehoslovacia pacifică și democratică a întâmpinat oare vreo

rezistență organizată și reală? Politica Angliei este de așa fel încât cancelarul Hitler să poată fi convins că ea este gata să susțină în mod activ organizația păcii?

„La toate aceste întrebări suntem obligați să răspundem negativ. Dar atât timp cât Anglia și Franța, și mai ales Anglia, continuă să șovăiască, atât timp cât ele răspund la acțiunile agresive ale național-socialismului prin cuvinte care sunt în același timp nu tocmai clare și ușor de înțeles, toate calculele cu privire la atitudinea cuminte a cancelarului Hitler trebuie în mod inevitabil să ducă la decepție“.

PRAVDA din aceeași dată consideră discursul lui Hitler drept un nou pericol pentru pace.

Făcând unele aprecieri asupra celor scrise după acest discurs, atât în presa franceză cât și în cea elvețiană, PRAVDA ajunge la concluzia că în afară de ieșirile anti-sovietice, discursul este îndreptat contra Angliei.

ZA INDUSTRIALIZATIILU din 1 Februarie aruncând o privire asupra discursului d-lui Hitler, ținut la 30 Ianuarie, discurs pe care-l consideră anti-englez, spune următoarele:

„Ultimul timp au avut loc importante declarațiuni făcute de d-nii: Eden și Blum, la care Hitler s'a pregătit a răspunde. Eden în discursul său din Camera Comunelor, apela la Führerul german, ca acesta, în interesul păcii mondiale, să se așeze în calea completei colaborări cu Europa, iar primul ministru francez Blum, prin discursul său ținut la întrunirea frontului popular din Lyon, s'a solidarizat cu ministrul de externe englez, declarând că Franța este credincioasă principiilor indivizibilității păcii.

„Dar leaderii fascismului german, spre a da și mai mare importanță discursului lui Hitler în fața opiniei publice a țărilor democratice, și-au adus aminte că și la dânsii există un „parlament“.

Examinând poziția Angliei față de politica internațională a Germaniei, PRAVDA din 4 Februarie constată, într'un articol, intitulat „Anglia între Occident și Orient“, următoarele:

„In cursul unei singure zile — 30 Ianuarie — s'au prăbușit toate proiectele de „pacificarea Europei“, ale Angliei. Discursul lui Hitler, care reprezintă un răspuns la proiectele și sistemele elaborate de Anglia, întoarce politica engleză la punctul la care aceasta se afla încă înaintea discursului lui Eden din 20 Noembrie 1936, când s'a proclamat principiul adoptat de Anglia, și anume: o înțelegere cu Germania cu condițiunea renunțării Germaniei la politica de înarmări și la intențiuni agresive.

Afirmând că, deși Germania, acceptând în principiu ideea înțelegerii cu Anglia, pune la rândul său condițiunea renunțării Angliei la rolul de factor hotărâtor în politica europeană, totuși Anglia este dispusă să înceapă noi tratative cu Germania, tot în vederea pacificării Europei, ziarul este de părere că aceasta se aplică prin faptul că Anglia vrea să câștige timp pentru a putea înfăptui asanarea sa economică și a amâna momentul în care va trebui să ia o hotărâre definitivă.

„Faptul că întreaga presă burgheză — spune mai departe ziarul — se arată mulțumită că refuzul Germaniei de a renunța la colonii nu poartă caracter definitiv, nu înseamnă că Londra n'a înțeles întrebarea ce i s'a pus în discursul lui Hitler. Întrebarea aceasta se reduce la aceea dacă Marea Britanie se va opune planurilor de agresiune ale Germaniei. Asta înseamnă că Marea Britanie este obligată să îndemne Franța ca să denunțe pactul

franco-sovietic și, în prim stadiu, să nu se opună fățiș la expansiunea fascistă în Centrul și Sud-Estul Europei.

„Dar Anglia nu are de fapt nicio siguranță că, simțindu-se liberă în acțiunea sa în Orient, Germania nu va întoarce frontul spre Occident. Este punctul care neliniștește Anglia în cel mai mare grad. Iată de ce Anglia se înarmează. Iată de ce în același timp Anglia caută să evite cu orice preț orice înăsprire a raporturilor sale cu Germania, manifestând chiar uneori față de Germania un servilism atât de pronunțat, încât este de mirat cât de puțină demnitate au câteodată anumitele cercuri politice din Anglia.

„Totul se explică prin aceea — conchide PRAVDA — că diplomația engleză este încă prea desgustată de a lua o hotărâre într'un sens sau altul. Ea vrea să mai aștepte și să manevreze. Iar atunci când războiul ar fi devenit inevitabil, Anglia ar vrea să fie ultima, care va intra în el“.

Presa elvețiană.

In numărul din 1 Februarie, GAZETTE DE LAUSANNE, comentează în termenii următori discursul cancelarului Hitler:

„Mulți se așteptau să vadă pe d-l Hitler discutând sau combătând discursurile rostite de d-l Blum la Lyon și de d-l Eden la Londra.

„Despre primul, el a preferat să nu spună nimic. Poate pentru că consideră actualul ministru francez ca trecător, socotind că nu e cazul de a-i acorda importanță. La Paris, pe cât se pare, cercurile politice se așteptau la mai multă considerație. Alta este atitudinea d-lui Hitler față de Marea Britanie.

„Cancelarul se felicita de acordul naval încheiat cu dansa. El încearcă chiar, pentru prima dată să dea o explicație a tăcerii observată de guvernul său față de chestionarul care-i fusese trimis de la Londra în primăvara trecută. El formulează totuși o revendicare care nu lasă nepăsătoare opinia britanică. Germania reclamă retrocederea coloniilor sale; asupra acestui punct ea nu va renunța niciodată. Mai departe, cancelarul aduce o vină d-lui Eden; el nu poate admite bunăvoința sa relativă față de bolșevism. In ce privește împărțirea Europei în două tabere, guvernul britanic afirmă d-l Hitler, ar fi bine inspirat adoptând politica sa realităților zilei.

„Toate acestea nu împiedecă ca discursul dela Paris să fi fost bine primit la Londra. Este de altfel și impresiunea, cu oarecare rezerve, a opiniei în genere, care consideră intențiile cancelarului, în ansamblul lor, liniștitoare.

„Totuși, discursul Führer-ului are o lumină. El ar fi putut să se folosească de această ocazie solemnă pentru a lua o atitudine și a fixa condițiunile sale în marea chestiune a zilei aceea a Spaniei. Atmosfera ar fi fost clarificată“.

Presa belgiană.

Ziarul VINGTIÈME SIÈCLE, din 31 Ianuarie comentând discursul cancelarului Hitler, scrie între altele: „Dacă declarația Cancelarului Hitler, de ieri, trebuie să fie înțeleasă în sensul că Belgia să-și păstreze o independență riguroasă față de toți vecinii ei, opinia publică belgiană o va aproba, dar nu ar putea fi vorba pentru Belgia de a adopta o atitudine pasivă și de a se desinteresa de problemele Europei Occidentale. E de dorit că Führerul să înțeleagă că cuvintele sale nu sunt suficiente pentru a șterge nedreptatea care ne-a fost făcută acum un an de zile, și să depună toate eforturile ca în scurtă vreme să se pună bazele unui nou Locarno. In acest scop toate părțile interesate trebuie să consimtă la

sacrificii. Dacă Germania dorește să se acorde crezare cuvintelor sale, atunci să nu șovăie să facă ceea ce incumbă să facă“.

NATION BELGE scrie: „Cancelarul Hitler a crezut poate că va obține un succes senzațional declarând că Reichul își retrage solemn semnătura sa de pe tratatul de la Versailles, în ce privește articolul în care se precizează că Germania este responsabilă de provocarea războiului mondial. El nu a făcut altceva decât să ne avertizeze cu privire la valoarea reală a asigurărilor pe care se declară gata a le da Belgiei și Olandei. Asigurări care nu asigură nimic, pentru că este suficientă doar o singură vorbă pentru a se retrage o semnătură germană“.

LE PEUPLE declară: „Discursul de ieri al Cancelarului Hitler este și mai gol decât precedentele proclamații internaționale ale Fuehrerului. Nu se mai găsesse în el nici răsunătoarele declarații pacifice, și nici măcar ideile pașnice și constructive. Nu este, în rezumat, nimic în schimb“.

INDEPENDENCE BELGE afirmă: „Pentru Belgia, ea și pentru Olanda, neutralitatea nu poate însemna decât completă independență. Primim cu plăcere manifestațiile de bună voință ale celor trei vecini ai noștri. Este permis să spunem că linia de conduită pe care am adoptat-o a fost înțeleasă de ei. De aceea avem un motiv în plus pentru a persevera pe această cale“.

Presa polonă.

Presa polonă din 1 Februarie comentează cu satisfacție discursul Cancelarului Hitler.

CZAS scrie: „Declarațiile cancelarului Germaniei este importantă și pacifică. Ea va contribui să aducă liniște în situația europeană și să înlesnească procesul de stabilizare“.

Ziarul subliniază totodată cuvintele binevoitoare rostite de d-l Hitler la adresa Poloniei.

KURJER POLSKI declară cu satisfacție: „Cuvintele adresate Poloniei de Cancelarul Hitler au o mare importanță. Ele dovedesc că relațiile polono-germane evoluează în mod favorabil în cadrul tratatelor.

„Prin moderația și prudența sa față de problemele delicate ale politicii internaționale actuale, discursul șefului Statului german va contribui la o destindere în relațiunile dintre popoare“.

Ziarul guvernamental EXPRESS PORANY din 3 Februarie comentează discursul cancelarului Hitler, înregistrând cu satisfacție pasajele consacrate Poloniei. Ziarul vede în aceste pasaje o nouă dovadă că d-l Hitler privește cu un spirit realist starea de lucruri din Europa Orientală și dela frontiera polono-germană, ca un compromis între două națiuni tinere.

Din punct de vedere mai general, ziarul subliniază declarația cancelarului, că era surprizelor a trecut. Pe urma acestei declarații, a cărei sinceritate nu poate fi pusă la îndoială, se poate aștepta o destindere. În adevăr, Germania a obținut până acum tot ce se putea obține printr-o hotărâre unilaterală.

„Tonul general al discursului a fost pacific și conciliant, dar ideile expuse sunt departe de cele ale Franței și Angliei. Cea mai mare contradicție este cea referitoare la colaborarea internațională dela care Germania înțelege să înlăture Rusia Sovietică. Pe de altă parte cancelarul afirmă că Europa este împărțită în blocurile bolșevic și anti-bolșevic, concepție pe care celelalte două puteri o resping. Mai există și divergențele de ordin eco-

nomie. În încheiere, ziarul spune că discursul cancelarului nu aduce elemente noi situației internaționale, dar nu încheie poarta negocierilor“.

Presa iugoslavă.

Ziarele iugoslave din 1 Februarie reproduc comentariile apărute în presa străină, cu privire la discursul cancelarului Hitler.

VREME publică în această chestiune un articol de fond, subliniind în primul rând că discursul Fuehrerului nu conține niciun punct agresiv și că în acest discurs se simte dorința unui armistițiu.

Ziarul subliniază apoi că, în adevăr, cancelarul a proclamat un nou fapt împlinit, rupând ultimele legături, privitoare la plățile cu titlul de reparații. Ultimele vestigii ale tratatului dela Versailles dispar astfel“.

În același timp VREME scoate în relief afirmația d-lui Hitler, că timpul surprizelor a trecut, ceea ce înseamnă că Germania și-a atins ținta pe care o urmărea. De altfel cancelarul a subliniat că până acum a făcut uz de politica faptelor împlinite, pentru că era convins că politica de negocieri ar fi fost inoperantă“.

Ziarul constată că trebuie să se salute cu satisfacție această schimbare în atitudinea d-lui Hitler.

VREME amintește apoi pasajul din discurs, relativ la răspunsul dat d-lui Eden, acela în care se vorbește de afacerile din Spania și înfățișat pasajul privitor la chestiunea coloniilor, și încheie spunând: „Impresia în general favorabilă pe care acest discurs a făcut-o asupra noastră, a iugoslavilor, nu se datorește numai tonului conciliant care a contribuit să calmeze nervozitatea Europei, ci și faptului că, în ce ne privește în special, am putut constata cu bucurie că șeful Reichului a vorbit în două rânduri de Iugoslavia și de amândouă dățile în termeni foarte amicali. Aceasta dovedește, încă odată, că în ultima vreme, și mai ales după vizita la Belgrad a generalului Goering, în primăvara anului 1935, relațiile noastre, nu numai economice, dar și politice, s'au ameliorat.

„După discursul d-lui Hitler, națiunile pot examina cu mai multă liniște o soluționare a numeroaselor chestiuni pendinte. D-l Hitler a vorbit în favoarea păcii și acest lucru trebuie să ne fie plăcut“.

NOVOSTI din Zagreb, cu aceeași dată, ocupându-se de discursul șefului Reichului, constată că linia urmată de Germania poate fi determinată astfel: „Apropiere de Marea Britanie, menținere a unei atitudini rezervate față de Franța și menținere a unei ostilități deschise împotriva Rusiei Sovietice“.

Ziarul subliniază de asemeni faptul că, Fuehrer-ul nu a amintit de Cehoslovacia, deși a vorbit cu multă simpatie de Polonia și de Statele noi din Balcani.

NOVOSTI din Zagreb cu data de 2 Februarie, publică, sub titlul „Marele discurs al d-lui Hitler“, un lung articol de fond și care scrie că discursul d-lui Hitler „a fost așteptat cu multă încordare, în special, după discursurile d-lor Blum și Eden“.

Examinând punct cu punct tot discursul, în special pasajele privitoare la raporturile Germaniei, cu toate Statele europene și chiar cu cele de dincolo de marginile Europei, ziarul ajunge la concluzia că: „D. Hitler nu a putut părăsi directivele sale politice și acele elemente pe care se sprijină situația Germaniei. Astfel încât chestiunea celor două sisteme ideologice a rămas în același stadiu. Totuși discursul cancelarului are și părți pozitive căci face posibilă tratativele și acordurile în special, în ceea ce privește chestiunea spaniolă, care a încordat și

mai intens raporturile între cele două tabere. Aci, d. Hitler a declarat că nu urmărește ocuparea coloniilor spaniole, astfel încât a făcut posibil un compromis îndepărtând pericolul războiului. În ce privește Peninsula Balcanică, pentru ca discursul d-lui Hitler nu poate fi decât satisfăcător, pentru că la baza lui se află tendința de garanție a păcii și a colaborării internaționale.

„Ar fi de dorit, *conchide ziarul*, să se poată ajunge la tratative internaționale și astfel să se facă să dispară acea încordare și să înceteze atacurile ce se îndreaptă spre Berlin, din toate părțile“.

Presa bulgară.

SLOVO din Sofia, cu data de 1 Februarie, consacrand articolul său de fond discursului d-lui Hitler, scrie, între altele:

„Discursul d-lui Hitler a fost așteptat ca un mare eveniment, căci interesul pe care îl provoacă cuvintele unui om care este considerat ca un stăpân absolut al Germaniei, este foarte mare. Iată de ce celebrul discurs al cancelarului Hitler este socotit ca un eveniment extrem de important.

„Sub tunetul aplauselor, Adolf Hitler a declarat solemn că retrace semnătura Germaniei pusă de un guvern slab, pe tratativele de pace din 1919 și că datorită acestei semnături Germania se află cu mâinile legate în apărarea intereselor sale. Chiar dacă Hitler nu ar fi spus decât atâta în discursul său, ar fi suficient pentru a-l face istoric. Și într'adevăr, acest discurs este socotit ca atare. Vom aștepta cu nerăbdare, *conchide ziarul*, comentariile preselor europene“.

MIR, cu aceeași dată, ocupându-se de aceeași chestiune, scrie:

„Declarațiile șefului german sunt foarte importante. Germania nu dorește să rămâie izolată, ci este gata de a colabora cu alte puteri, pentru a reglementa chestiunile comune. Germania asigură inviolabilitatea Belgiei și Olandei și este gata să ducă un comerț animat cu toate Statele.

„Discursul șefului german deschide perspective largi pentru o colaborare politico-economică-europeană. După clarificarea survenită asupra chestiunii de neintervenție în afacerile spaniole, discursul d-lui Hitler, venind după acelea ale d-lor Eden și Blum, arată o sinceră dorință de conciliațiune.

„Este omenesc și demn să presupunem, *conchide ziarul*, că mâine Europa nu se va confunda într'o nesigurantă îngrijorătoare“.

UTRO, cu data de 2 Februarie, tratând aceeași chestiune, publică un articol de fond, sub titlul: „După discursul lui Hitler“, semnat de prof. Ghenov, în care examinează detaliat întregul expozeu al șefului german. Ziarul relevă că tonul moderat al d-lui Hitler nu trebuie să fie interpretat ca o slăbiciune, precum îl consideră presa franceză, „deoarece n'ar fi admisă o astfel de sinceritate din partea unui șef, probată în fața unui congres al partidului. Scopul urmărit de diplomația germană nu este de a comite astfel de erori, ci de a obține bunăvoința opiniei publice mondiale“.

Vorbind despre pactul dela Versailles, d. Hitler a remarcat că nu poate să înțeleagă de loc cruzimea conferinței dela Paris, al cărei rezultat a fost introducerea unui nou antagonism în Europa.

„D. Hitler a declarat că denunță în mod solemn și cu toată energia semnătura Germaniei pusă pe o declarație forțată, care este în contradicție cu orice drept și rațiune și anume, declarația că Germania poartă responsabili-

tatea războiului. Germania este gata să colaboreze pe o bază de egalitate cu toate Statele europene și d. Hitler răspunde d-lui Eden că afirmațiile d-sale cum că Germania este izolată nu corespunde realității, deoarece Reichul are legături cu: Polonia, Austria, Italia, Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria, Grecia, Portugalia și Spania. Nu au fost amintite: Cehoslovacia, Turcia și România.

„În continuare, d. Hitler a subliniat însemnătatea colaborării germano-japoneze, împotriva bolșevismului. Nu există niciun conflict între Germania și Franța, însă, față de Rusia Sovietică, Reichul își menține o atitudine dușmănoasă. Germania nu este nici împotriva limitării înarmărilor, însă nu este vina ei că nu o poate realiza.

„De aci rezultă că d. Hitler evită să concretizeze tendințele germane. D-sa nu răspunde precis la propunerea anglo-franceză, privitor la rezolvarea chestiunilor europene.

„Concluzia discursului d-lui Hitler, confruntată de alte discursuri pronunțate în Anglia și Franța, este că contradicțiile cu alte mari puteri sunt încă sensibile și că este greu să se admită posibilitatea unei înțelegeri asupra chestiunilor pendinte. Aceasta reese și din discursul d-lui Delbos. Tonul moderat al discursului Führerului nu poate fi interpretat ca un simptom de slăbiciune, ci ca un scop al diplomației germane de a câștiga bună dispoziție a opiniei publice mondiale.

„Aceasta din urmă a devenit foarte sensibilă și este natural ca ea să nu fie câștigată nici prin expresii brutale și nici prin atitudini belicoase.

„Rămâne ca adversarii Germaniei să facă propuneri concrete Reich-ului.

„Situația economică a acestui din urmă devine din zi în zi mai defilabilă și iată de ce se crede că măsurile necesare pentru a ieși din criza actuală nu vor întârzia să apară.

„În cazul contrar, *conchide ziarul*, Europa va continua să se învârtă într'un cerc vicios, și din care ea nu va putea ieși decât printr'un nou conflict sângeros“.

MIR din Sofia, cu data de 3 Februarie, publică sub titlul „Cel mai recent discurs al d-lui Hitler“, un articol de fond, semnat de d-l M. Magiarov, în care relevă că ultimul discurs al șefului german, este întocmit astfel încât să provoace și mult optimism și mult pesimism.

„În Statele mari, cum este Anglia, Franța și Statele Unite, discursul d-lui Hitler nu a putut să provoace decât pesimismul și în special în Marea Britanie. Eschivarea d-lui Hitler de a răspunde concret la seria de întrebări puse de ministrul englez, deasemeni nu poate să aibă darul de a calma situația.

„Sunt multe semne ce probează că războiul va fi evitat, însă nu sunt probe că Europa va putea fi mai puțin îngrijorată. Aceasta probează că și după ultimul discurs al cancelarului german, pacea nu a fost asigurată definitiv sau mai bine zis îngrijorările nu au fost îndepărtate definitiv“.

Presa austriacă.

La data de 30 Ianuarie NEUE FREIE PRESSE, arată cu privire la discursul d-lui Hitler, că a evitat totul ce ar fi putut provoca indispoziție în Marea Britanie, sau iritare în Franța.

În general din comentariile presei austriace din 31 Ianuarie, cu excepția organului oficial al guvernului, rezultă o nuanță de neliniște.

Pe de altă parte, se remarcă în presa oficioasă și în special în REICHSPOST, adoptarea punctului de vedere antibolșevic, susținut din nou de cancelarul Hitler.

Astfel REICHSPOST, scrie între altele: „Cancelarul Hitler, refuză net orice încheiere de pact și orice contact cu guvernul din Moscova, și cere chiar împărțirea Europei în două tabere. Această revendicare a Cancelarului Hitler este și revendicarea poporului creștin din Austria.

„Oare discursul cancelarului Hitler va fi în măsură să provoace o înțelegere europeană? Tot ceea ce se poate spera este ca el să dea prilej de noi schimburi de idei între conducătorii Europei“.

NEUE FREIE PRESSE, scrie între altele: „Germania se teme de o izolare politică și economică. O uniune însă comună cu concepția care există actualmente între Anglia și Franța nu a fost încă luată în considerație“.

Oficiosul WIENER ZEITUNG, scrie: „Discursul cancelarului Hitler nu sporește tensiunea din Europa. Energie în fond, este mai conciliant în formă. Divergențele internaționale pe care discursul le lasă să subziste nu sunt ireductibile. În ce privește cuvintele cancelarului Hitler, cu privire la Franța, se poate deduce din ele ca un compromis între cele două popoare vecine este posibil. Discursul cancelarului Reichului lasă deschisă poarta unor noi negocieri“.

Presă Statelor-Unite.

NEW-YORK HERALD din 31 Ianuarie, referindu-se la discursul cancelarului Germaniei scoate în evidență în special partea în care Fuehrerul repudiază clauza tratatului dela Versailles ce stabilește faptul că Germania e singură responsabilă pentru războiul mondial.

„Această repudiere, scrie ziarul este atât pentru d. Hitler cât și pentru tot poporul german un adevărat triumf: e rezultatul a 18 ani de străduințe continui în care timp, clauză după clauză, tratatul dela Versailles a fost denunțat în mod unilateral, iar acum s'a isprăvit și cu ultimul „petec de hârtie“.

Presă greacă.

Ziarul KATHIMERINI din 31 Ianuarie publică următorul articol:

„Cuvântarea de ieri a cancelarului Hitler era așteptată și a fost auzită, după cum era și firesc, cu un interes excepțional. Problemele internaționale, strânse grămadă în vremea din urmă și necesitând o soluționare radicală și urgentă, au dat naștere la o atmosferă adânc de turburată în Europa.

„Cuvântarea cancelarului Hitler, cercetată din punctul de vedere al urmărilor sale practice, se poate spune că, în afară de gândurile bune și de făgăduința ce se arată în ea, că Germania va colabora în chip legal pentru regularea chestiunilor internaționale care preocupă toate popoarele, înfățișează puncte de apropiere care pot să ducă la începerea de negocieri, anevoioase, este drept, dar roditoare.

„Problema cea mai serioasă a dezarmării și a colaborării, în cadrul Societății Națiunilor, pentru înfruntarea problemelor internaționale, nu a fost evitată, în discursul cancelarului Hitler, dar și pusă așa după cum a fost pusă, nu contribuie în nimic la limpezirea situației. Hitler a cerut tot ceea ce cere mereu cel de al treilea Reich: reforma Societății Națiunilor și dezarmare tot pe baza propunerilor germane cunoscute. Nu se știe dacă în astfel de împrejurări se va înregistra vreun progres în problema dezarmării, în care se concentrează toate sforțările politicii franceze.

„Parte din discursul cancelarului, unde se face mențiune de locul diplomatice al Germaniei, este vădit că constituie un răspuns indirect al cancelarului Hitler la propunerile despre pactul securității colective și la părăsirea pactelor bilaterale. Cancelarul german, respingând

reproșul formulat cum că cel de al III-lea Reich este amenințat să fie izolat, a înșirat pactele bilaterale pe care le-a încheiat cu Statele vecine, și stăruind în acest chip al politicii sale a formulat într'un fel oarecare și răspunsul său negativ la propunerile anglo-franceze respective.

„Vorbind despre colonii, cancelarul german nu a fost mai limpede. Germania nu este vorba să facă războiu pentru coloniile sale — cam așa a spus Hitler — dar nu încetează în același timp în a nu cere ceea ce i s'a răpit. Cu alte cuvinte, problema colonială se pune în întreaga ei seriozitate și fiind în legătură cu declarațiunile d-lui Hitler privitoare la abrogarea totală a tratatului dela Versailles cât privește Germania, poate să dea naștere în viitor la conflicte neprevăzute în discuțiunile internaționale.

„Intinzându-se mai departe în chestiunea pacificării Europei, — și evitând să atingă chestiunea spaniolă în chip mai concret, deși a amintit de ea de două ori — Fuehrerul crede că această pace se poate reuși prin respectarea reciprocă a nevoilor vitale ale diferitelor popoare (revendicări coloniale), prin reforma Societății Națiunilor (sunt cunoscute punctele de vedere ale Germaniei în această privință), prin deplina egalitate a drepturilor, (lucru obținut deja fie și prin abrogarea unilaterală a tratatului dela Versailles), prin reglementarea problemii înarmărilor și prin alte modalități.

„Ceea ce pare însă să dea naștere la vreo neliniște mai largă este predicarea, fie și tipică, a abrogării tratatului dela Versailles în ceea ce privește Germania.

„În tot cazul să sperăm că discursul cancelarului Hitler nu are să inspire un pesimism sterp. Toate porțile nu au fost închise încă“.

Ziarul PROIA din 31 Ianuarie sub titlul: „Răspunsul german“, publică:

„Discursul de ieri dela Reichstag al cancelarului Hitler a fost cu mult mai amplu decât cuvântările d-lor Eden și Blum, la a căror răspuns se aștepta cu atâta interes. Dar discursul cancelarului a fost mai detaliat pentrucă nu era o simplă revizuire a situațiunii internaționale din punctul de vedere mai general și o determinare a atitudinii germane față de problemele internaționale. Era, înainte de toate, o revizuire a gestiunii național-socialismului în cei dintâi patru ani de zile: dela guvernarea Germaniei de el.

„Așa dar, cancelarul Hitler, avea, fără îndoială, multe de spus în această privință.

„Hitler a adus poporului german de aproape șaptezeci de milioane de suflete, popor care a fost aspru umilit prin tratatul dela Versailles, darul neprețuit pentru un cu adevărat mare popor, darul egalității față de toate celelalte popoare dreptul de a cânta dialectul stăpânului în casa sa. Și a fost cu adevărat vădită satisfacțiunea poporului pentru această restabilire, când dirigitorul său vorbea de desființarea obligațiunilor Germaniei din tratatul dela Versailles, din care ultima urmă — cea privitoare la controlul căilor ferate germane și a Băncii de Stat a Reichului — a anunțat că dispare începând de ieri.

Totalul acestor declarațiuni ale cancelarului Hitler nu se poate spune că constituie un răspuns deplin la discursurile d-lor Eden și Blum. Din potrivă, este posibil chiar să se observe că, atât esența, cât și, mai ales, tonul lor, scot și mai mult la lumină deosebirea de bază și de concepție între Berlin, pe de o parte și Londra și Paris pe de alta. Anglia și Franța stăruie în dogma apărării colective a păcii, întărindu-se Societatea Națiunilor. Germania, din potrivă susține că, dacă Societatea Națiunilor ar fi vorba să rămână, trebuie reorganizată, astfel

incât să devină un organ de evoluție, adică să se armonizeze cu puterea realității de fiecare dată. Diferența este ușor de văzut și de înțeles. Franța s'a oferit să ajute economic Germani și în chestiunea coloniilor, dar cu condițiunea să-i dea garanții că nu are să întrebuinteze aceste ajutoare pentru înarmarea îndreptată împotriva ei. Cancelarul Hitler răspunde că onoarea unui popor nu este posibil să ajungă obiectul unor negocieri.

„In tot cazul, discursul de ieri al cancelarului Hitler deslușește atitudinea Germaniei față de problemele internaționale. Această deslușire aduce un nou element în evoluțiunea de mai departe a situațiunii internaționale. Și rămâne acuma să se vadă care va fi răsunetul la Paris și Londra, unde, de sigur, se va da răspunsul cuvenit asigurării categorice a lui Hitler, că, începând de ieri, s'a terminat definitiv și perioada „surprizelor“ din Germania“.

Ziarul ATHINAÏKA NEA din 1 Februarie publică:

„Discursul de alaltăieri al cancelarului Hitler a fost auzit de lumea întreagă cu un viu interes. Urma să se recapituleze faptele național-socialismului în cei din urmă patru ani. Dar înainte de toate să se determine politica externă a Germaniei pentru viitorul imediat, răspunzând în același timp propunerilor de colaborare formulate de președintele de consiliu al Franței, d. Blum, și ministrul afacerilor străine al Angliei, d. Eden.

În legătură cu Grecia, este interesant că cancelarul Hitler a amintit-o printre țările care sunt legate prietenește cu Germania. De asemenea este interesant să se evidențieze acea frază a lui Hitler, în care a spus că „în Balcani există națiuni care s'au deșteptat, și fenomenul

acesta constituie o realitate“, asemănătoare cu cea germană, cea italiană și cea poloneză.

Partea din discursul cancelarului referitoare la politica externă, a căpătat înfățișarea unui răspuns unilateral la discursul d-lui Eden. Tonul răspunsului față de Eden a fost oarecum prietenesc, atât față de persoana ministrului afacerilor străine, cât și față de țara sa. Rămâne să se vadă însă dacă cei dela Londra au să fie pe deplin satisfăcuți de acest răspuns.

De asemenea, d. Hitler a respins orice colaborare sau simplu contact cu Rusia Sovietică, confirmând despărțirea Europei în două fronturi protivnice din punct de vedere ideologic“.

Presa cehoslovacă.

Cu data de 31 Ianuarie, PRAGER PRESSE constată că discursul d-lui Hitler prezintă neclarități, dar totuși este expresia voinței de a începe negocieri și deci „este o etapă pozitivă în drumul spre acordul european, deși nu oferă încă garanții sigure în ce privește succesul“.

PRAGER TAGBLATT, cu data de 31 Ianuarie, consideră discursul d-lui Hitler ca fiind aspru, iar nu preventiv.

Presa maghiară.

În numărul din 31 Ianuarie, PESTER LLOYD declară că în urma discursului d-lui Hitler s'a făcut un considerabil pas înainte în ce privește discuția internațională asupra problemei întemeierii și consolidării păcii europene.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PACTUL IUGOSLAVO-BULGAR

Presa bulgară.

MIR, din Sofia, cu data de 25 Ianuarie, publică pe prima pagină un lung articol de fond, în care, ocupându-se de pactul bulgaro-iugoslav, relevă că „ideea acestui pact de amicitie nu este nouă. Prima încercare pentru realizarea lui, s'a făcut încă în 1896, când pentru prima dată s'au trezit sentimentele adormite ale slavilor. Încercarea a fost repetată în 1904, când a avut loc întrevăderea dintre prințul Ferdinand și Regele Petru I, la Niș. Evenimentele din 1912 au determinat o nouă alianță iugoslavo-bulgară, care, însă a eșuat, iar cele două popoare au devenit inamice. Astăzi, noul pact de amicitie depinde de sentimentul poporului, căci numai el poate ajuta la evitarea în viitor a cauzelor ce zădărniceau orice încercare de realizare a acestui pact. Suntem incredințați că pactul dela Belgrad va deschide o nouă cale pentru rezolvarea pacifică a tuturor chestiunilor între cele două popoare, și-l putem saluta cu încredere, că această cale nou deschisă va contribui la consolidarea operei de apropiere și amicitie perpetuă“.

Același ziar publică sub titlul „Dumnezeu să-l binecuvânteze“, un alt articol, în care, ocupându-se de aceeași chestiune, scrie: „Pactul este scurt, însă el cuprinde tocmai ceea ce dorese cele două popoare: o pace împerturbabilă și sinceră și perpetuă amicitie. Cu cât pactul este mai scurt, cu atât însemnătatea lui este mai mare. El nu este opera „cancelariilor“, ci a sentimentului mutual al celor două popoare. Liniștea cu care a fost

primit acest pact, probează convingerea poporului despre necesitatea acestei amicitii perpetue“.

SLOVO, din Sofia, cu data de 26 Ianuarie, ocupându-se în editorialul său de apropierea bulgaro-iugoslav scrie: „Aceste două popoare care au suferit din cauza conflictelor din trecut, astăzi sunt însuflețite de dorința sinceră de a trăi în pace, prietenie și bună înțelegere. Sperăm că toți sunt de părerea că fortificarea prieteniei noastre cu Iugoslavia trebuie să se realizeze. Este suficient ca să fim ferm decizi pentru acest lucru, pentru că să îndepărtăm toate dificultățile momentului, care sunt atât de firești la începutul oricărei hotărâri“.

NOVA KAMBANA din Sofia, cu data de 27 Ianuarie publică, sub titlul: „Pactul de amicitie perpetuă“, un articol de fond, semnat de d. Gh. Dimitrov, în care relevă greutățile prin care au trecut slavi-sudici pentru a-și menține libertatea. „Marile imperii care amenințau existența acestor popoare, au fost zdrobite, lavându-se de însuflețirea frățească și de voința dâră a slavilor. Când forța brută și-a probat neputința sa, ea și-a cedat locul violenței, care avea ca scop separarea slavilor sudici. Fiind însă conduse de „steaua betleemică“ și de instinctul sănătos al poporului, națiunile slave din peninsula balcanică au reușit să evite conflicte sângeroase, transformându-le în dragoste frățească“.

SLOVO, cu data de 27 Ianuarie, ocupându-se de aceeași chestiune, publică un articol de fond al d-lui Mečkarov, în care, după ce examinează greșelile din trecut,

care se puneau în calea încheierii pactului de amicitie dintre Iugoslavia și Bulgaria, remarcă: „Garanția acordului nostru cu Iugoslavia nu se bazează numai pe pactul care a fost semnat acum. Temelia lui este așezată pe sentimentul sănătos al celor două popoare, care au înțeles că și fără tutela străină, pot să fie pionierii păcii și a propriului său progres“.

MIR, tratând aceeași chestiune, într'un articol de fond, spune, între altele: „Între cele două țări a fost așezată temelia de care se va sprijini viitorul celor două popoare și care va avea influență asupra întregii peninsule balcanice și va servi drept bază pentru unitatea balcanică“.

Același ziar, cu data de 28 Ianuarie, publică, pe prima pagină, sub titlul: „Datoria presei“, un articol de fond, relevând că noul pact bulgaro-iugoslav trebuie considerat ca o operă sacră care cere o deosebită grijă și atenție, deci, este absolut necesar o înțelegere a presei bulgaro-iugoslave. „Numai astfel se vor putea evita unele neplăceri ce pot rezulta din nebăgarea de seamă a celor ce sunt mențiți a se exprima în numele opiniei publice. Deci, trebuie să se ia măsuri ca presa să devină apărătoarea acestei opere, pentru că ea, într'adevăr, să fie imperturbabilă și perpetuă“.

Presa iugoslavă.

SAMONPRAVA din Belgrad, cu data de 26 Ianuarie, comentând pactul iugoslavo-bulgar, subliniază că d-nii Stoiadinovici și Kioseivanov, au încheiat acest pact, „care, deși cuprinde numai un singur articol, acesta reprezintă însă un foarte important document, mult mai important decât celelalte pakte care se bazează pe combinațiuni politice efemere“. În concluzie, ziarul adaugă: „Ceea ce a fost marea dorință a celor două popoare înfrățite, a devenit, în ziua de 24 Ianuarie, o realitate“.

Presa greacă

Ziarul PROIA, din 1 Februarie, sub titlul: „Insemnătatea pactului bulgaro-iugoslav“, publică:

„Pactul de prietenie și de neagresiune dintre Bulgaria și Iugoslavia, asupra căruia au fost duse negocieri în vremea din urmă, a fost iscălit la 24 Ianuarie, la Belgrad, de către președinții de consiliu, d. Kioseivanov, al Bulgariei, și d. Stoiadinovici al Iugoslaviei, cel dintâiu mergând pentru acest scop în capitala Iugoslavă. Sărbătorirea iscălirii pactului s'a făcut cu o oficialitate excepțională și în mijlocul unei atmosfere de sinceră cordialitate, iar presa ambelor țări ocupându-se pe larg în articole de fond cu pactul iscălit, a accentuat pecetluirea realizată a prieteniei sincere și perpetuă existentă între Regatele Iugoslaviei și Bulgariei.

„Vrednic de menționat este comunicatul dat după iscălirea pactului, redactat într'un ton de adâncă cordialitate, și care cuprinde declarațiunea categorică și caracteristică, cum că pactul de prietenie între Bulgaria și Iugoslavia, constituie o adevărată contribuțiune nu numai pentru îmbunătățirea legăturilor prietenești și sincere existente între cele două țări, dar și pentru consfințirea păcii în Balcani, în general. Iar toasturile schimbate în vremea dejunului între cei doi președinți de consiliu, precum și declarațiunile făcute presei europene, din partea Regentului Paul al Iugoslaviei, au constituit o deplină confirmare a impresiunii care domnea în general, cum că pactul iscălit între Bulgaria și Iugoslavia, este un organ prețios de pace și de asigurare a regimului teritorial existent în Balcani, dat fiind că asupra acestei

chestiuni se cuprinde declarațiunea formală în comunicatul semi-oficial care a fost dat. De altfel ar fi fost irealizabilă cimentarea păcii în această regiune a Balcanilor, fără recunoașterea pozitivă a regimurilor existente, și ar fi constituit o oboseală pierdută, orice sfortare depusă pentru propășirea popoarelor balcanice“.

Presa franceză.

În editorialul din 28 Ianuarie LE TEMPS scrie:

„Pactul bulgaro-iugoslav care a fost semnat la 24 Ianuarie la Belgrad, a stârnit în unele cercuri, în deosebi în cercurile românești și grecești, oarecare nedumeriri:

„Presa română a subliniat cu acest prilej că pactul bulgaro-iugoslav poate fi bun sau rău, în funcție de cutare sau cutare ipoteză pentru viitor.

„Am consimțit la încheierea acestui pact, scrie un ziar românesc, plecând dela ideea că acordurile care unesc statele Înțelegerii Balcanice de statele Micii Înțelegerii au o importanță covârșitoare pentru Iugoslavia, a cărei independență și integritate teritorială este garantată de aceste acorduri. România nu poate concepe ca aliații săi să poată lua angajamente susceptibile în unele cazuri, de a paraliza acțiunea lor de asistență“. Declarațiunile președintelui de consiliu al Bulgariei, la întoarcerea sa la Sofia, au contribuit desigur să potolească aceste temeri.

„Când se va întruni la 15 Februarie Consiliul permanent al Înțelegerii Balcanice, chestiunea va fi desigur obiectul unui schimb de vederi, iar reprezentantul Iugoslaviei, va da fără îndoială colegilor săi, român, grec și turci, toate asigurările care se impun în ce privește jocul normal al pactului bulgaro-iugoslav în cadrul pactului balcanic“.

L'ACTION FRANÇAISE din 3 Februarie face următoarele comentarii în legătură cu pactul bulgaro-iugoslav:

„Bulgaria și Serbia au fost în diferite rânduri, când prietene, când dușmane cu aceeași pasiune.

„În 1915, politica bulgară se orienta definitiv spre Berlin, pe când Belgradul rămânea în orbita rusă.

„Apropierea actuală se deosebește prin aceea că atât Belgradul cât și Sofia au găsit un teren de înțelegere, făcând să prevaleze înainte de toate comunitatea lor de religie și de rasă.

„Regatul Iugoslaviei a reunit slavii dela Sud împrăștiati în imperiul austro-ungar. Acordul bulgaro-iugoslav mărește încă cercul maselor de slavi instalate în Balcani.

„În ochii Belgradului este neîndoelnic că apropierea cu Sofia consfințește liberarea definitivă a slavilor dela Sud față de cei dela Nord. În această privință, acordul bulgaro-iugoslav constituie pentru influența rusă în Balcani o lovitură foarte sensibilă.

„Bolșevismul a stabilit prin propriile sale greșeli o democrație netedă între masele slave dela Nord și dela Sud.

„Prestigiul Iugoslaviei, membră influentă a Micii Înțelegerii și a Înțelegerii Balcanice, iese sporit din această apropiere cu Bulgaria“.

Presa germană.

Ziarele germane din 3 și 4 Februarie continuă să comenteze posibilitățile de repercusii în politică externă a țărilor balcanice în urma încheierii pactului iugoslav-bulgar. În ce privește Cehoslovacia, deși cred că Praga se teme de încheierea unui pact similar iugoslavo-ungar, liga cehoslovacă-iugoslavă s'a extins într'una cehoslovaco-iugoslavo-bulgară, care ar urmări reluarea idealului de înfrățire panslavă. Bulgaria însă n'ar putea în

niciun caz să adere la un pact sau confederație, care ar avea prevăzut în statut respectarea statu-quo-ului în Balcani și de aici ar izvorî greutatea ajustării recentului pact iugoslavo-bulgar la complexul de interese statice ale Micii Înțelegeri și ale Înțelegerii Balcanice. Noul element care intervine în politica externă din Sud-Estul european e format din raporturile confederațiilor și cele ale țărilor singuratiche față de Italia care reintră în arenă cu anticipație favorabilă pentru Iugoslavia, Bulgaria și Turcia. Întâlnirea ministrului de externe turec Rüstü Aras cu contele Ciano la Milano, ar fi consfințit această stare de lucruri. Evoluția mai departe pentru o colaborare italo-balcanică ar rămâne să fie promovată și prin călătoria la Ankara și Atena a d-lui Victor Antonescu, care „a acordat încă în prima sa declarație de politică externă o mare importanță reînviării prieteniei României cu Italia“ BERLINER TAGEBLATT din 4 Februarie.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG publică, sub titlul: „Prietenia a două popoare“, un articol, sub semnătura corespondentului pentru Balcani, al ziarului, d. Ewald Beckmann.

Între altele, ziarul scrie: „Pentru a înțelege corelațiile, trebuie să ne amintim că între Turcia și Bulgaria există un vechiu tratat de pace și amicitie din anul 1925, care e aproape identic ca text, cu actualul pact de amicitie iugoslavo-bulgar. Tratatul turco-bulgar n'a împlinit făgăduielile relațiile dintre Sofia s'au înrăutățit și hotărârea între războiu și pace a stat uneori pe o mucle de cuțit.

„Al doilea aliat al Iugoslaviei în Mica Înțelegere, Cehoslovacia, este mai puțin interesată în ce privește Bulgaria. Se teme însă de consecințe posibile. Dacă Iugoslavia încheie azi un pact și de amicitie cu un stat, împotriva căruia se îndreaptă Mica Înțelegere, în mod logic va pu-

tea încheia unul mâine, când momentul psihologic va fi prielnic și cu Ungaria.

„Avem de a face cu o evoluție demnă de observat, o evoluție spre neatarnare a politicii iugoslave, o neatarnare care tocmai peste tratatul cu Bulgaria duce la o politică balcanică independentă.

Presa elvețiană.

LA TRIBUNE DE GENÈVE din 1 Februarie, ocupându-se de pactul de amicitie perpetuă intervenit între Bulgaria și Iugoslavia, scrie:

„Presa românească și grecească au început prin a manifesta oarecare îngrijorare la ideea că cele două state semnează o convenție directă, pe lângă pactul balcanic.

„Dar aceste temeri au fost repede împrăștiate și este probabil că consiliul permanent al Înțelegerii Balcanice care se va întruni la 15 Februarie, va putea încorpora noul tratat în sistemul garanțiilor regionale menite să asigure pacea în Sud-Estul european“.

BASLER NACHRICHTEN din 2 Februarie comentează încheierea pactului iugoslavo-bulgar favorabil, în sensul că acest pact ar fi chemat să contribuie efectiv la o destindere în regiunea peninsulară. „Bulgaria nu mai este o dușmană a ordinii actuale a statelor balcanice. Proiectul cel mai important, care poate acum din nou să devină obiect de intense preocupări, este acela al unei uniuni vamale bulgaro-iugoslave.

„Dela 1905, când era în ajunul realizării, acest proiect n'a mai avut atâtea șanse ca în momentul de față“ Autorul articolului crede că Bulgaria va ajunge și cu România la o înțelegere, la o înțelegere economică. „Svonurile că Bulgaria se va alipi la Mica Înțelegere sunt premature. Pactul bulgaro-iugoslav însemnează însă o reală întărire a antirevizionismului Micii-Înțelegeri, chiar dacă Bulgaria nu adoptă în chip pozitiv această teză“.

CONVORBIRILE ITALO-TURCE DELA MILANO

Presa italiană.

Presa italiană din 4 Februarie, relevă restabilirea cooperăției italo-turce, realizată în cursul întrevederii dela Milano, dintre contele Ciano și d-l Rustu Aras.

„Baza clarificării stabilită la Milano, scrie GIORNALE D'ITALIA, constă în recunoașterea de către Turcia că sunt lipsite de temei temerile sau îndoielile în ce privește directivele politicii italiene. Problema fortificării militare a insulei Leros, care sta în centrul îndoielilor Turciei, a fost în cele din urmă privită în adevărata ei lumină, adică aceea a apărării intereselor naționale comerciale italiene, în sectorul oriental al Mediteranei și ea o protecție a căii imperiale spre Africa Orientală italiană.

„Anglia a înarmat insula Malta, tot pentru a-și apăra calea Imperială spre Indii, și păstrează insula Cipru, pentru a supravegia Dardanelele, fortificând totdeauna pozițiile terestre din apropierea imediată a teritoriului turcesc.

Așa după cum Italia a putut să accepte înarmările defensive de către tureci în Dardanele, tot așa și turcii poate să accepte înarmarea insulei Leros de către Italia“.

GIORNALE D'ITALIA adaugă că acest punct, fiind clarificat, nu va fi greu celor două guverne, din Roma și Ankara, să negocieze și să soluționeze, pe calea conversațiilor diplomatice normale, toate problemele particulare care mai sunt încă în suspensie și să cadă de acord în domeniul problemelor generale eventuale și a orientărilor comune, în conformitate cu interesele lor reciproce.

POPOLO D'ITALIA, rezumă rezultatele recentelor conversațiuni dintre contele Ciano și d-l Rustu Aras, constatând că aceste întrevederi au pus capăt tuturor svonurilor puse în circulație, susținând că Italia s'ar sluji de bazele sale navale din Marea Egee, în desavantajul Turciei.

CORRIERE DELA SERA, socotește că „întrevederea dela Milano, dovedește limpede că guvernul din Ankara a părăsit toate ideile preconceptuate contra Italiei. Chestiunea strămtorilor nu a găsit încă o soluție, dar schimbările de vederi au fost marcate de o foarte largă înțelegere mutuală“.

LA STAMPA, publică un articol al d-lui Signoretti, în care spune că, „o cinstită și strânsă prietenie între Italia și Turcia pune pe un nou plan toate chestiunile ce in-

teresează cele două țări. Nicio campanie ostilă, nicio propagandă de minciuni nu a putut ataca poziția de supremație pașnică în mărirele orientului. Intre cele două regimuri, nu există contraste ideologice și doctrinare“.

Presa turcă.

LA RÉPUBLIQUE, din Istanbul, scrie în legătură cu evoluția relațiilor turco-italiene, în urma întrevederii dela Milano:

„Astăzi, prin o confirmare din nou la Milano a amicitiei turco-italiene, se pun bazele cele mai solide în vederea unui acord general mediteranean.“

„Acest acord, venind după soluția dată problemei Sanjacului la Geneva, va contribui la consolidarea păcii, în ciuda tuturor profetiilor pesimiste“.

Presa franceză.

Ziarele franceze din 3 Februarie, comentează sensul întrevederii dela Milano, dintre contele Ciano, ministrul de externe al Italiei și d. Rüstü Aras, ministrul de externe al Turciei.

LE POPULAIRE scrie: „Intrevederea dela Milano nu pare să aibe amploarea pe care i-o atribuiau cu amabilitate acum două săptămâni ziarele italiene. În adevăr, înainte de sesiunea Societății Națiunilor, afacerea Sanjacului Alexandretta nu era încă soluționată și d. Mussolini spera să exploateze nemulțumirea Turciei, pentru a o atrage în orbita sa. Din fericire, soluția intervenită la Geneva a făcut să cadă aceste iluzii. Mai mult ca oricând, Turcia rămâne alături de partizanii securității colective și de apărătorii păcii indivizibile“.

LE PETIT JOURNAL declară că toate chestiunile care vor fi tratate în cursul întrevederii dela Milano, „fac să se creadă că discuțiile vor fi continuate, fie tot la Milano, fie mai apoi, prin negocieri prelungite între Roma și Ankara“.

Ziarul afirmă că la Milano se vor discuta între altele, următoarele probleme: „echiparea militară a insulei Rodos, interesele materiale și morale ale Romei în Turcia și relațiile comerciale“.

In legătură cu întrevederile dintre contele Ciano și d. Rüstü Aras, LE JOUR, din 4 Februarie, scrie: „Se pare că Italia face un mare efort pentru a atrage Turcia în orbita politicii sale antisovietice. În decursul conversațiilor, s'au discutat mai multe chestiuni: libertatea și securitatea pentru toți în bazinul oriental al Mediteranei, înainte de a adera la acordurile dela Montreux, Italia, vrea să se asigure că aceste acorduri nu mai pot servi calculele imperialismului bolșevic“.

„Dacă suntem bine informați, Italia, pregătește, poate de acord cu Anglia, o revizuire a clauzelor care nu interesează direct Turcia, din acordurile dela Montreux.“

„Mai apoi, Turcia ar urma să declare, în numele umanității, că se interesează de soarta Crimeei, a Ucrainei, a Georgiei și a Azerbeidjanului, pentru motive de rasă și de securitate, fapt care ar crea o opoziție între ea și Rusia Sovietică“.

Ziarul, afirmă în continuare că d. Rüstü Aras, a voit să cunoască bine și intențiile Italiei în Balcani. Contele Ciano i-ar fi dat asigurări că „în niciun caz Italia nu va utiliza Albania drept cap de pod pentru operații militare; apoi, deoarece după încheierea pactului bulgario-iugoslav, s'a dovedit că revizionismul bulgar nu mai este de temut, Italia a subliniat excelentele raporturi care trebuiesc să ia naștere între ea și țările balcanice, odată ce neînțelegerile sunt lămurite. Ansamblul acestor chestiuni constituie începutul unei politici active a Italiei

în întregul Orient apropiat. Și deoarece nu rămâne îndoială că tot ceea ce face Italia este de acord cu Berlinul, se poate vedea în toate aceste fapte semnalul unei acțiuni viitoare contra Sovietelor“.

L'OEUVRE, susține că d. Rüstü Aras, ar fi fost foarte impresionat de faptul că în discursul său d. Hitler ar fi acordat Italiei o prea mică importanță, ceea ce, pentru ministrul de externe turc, ar constitui o diferență între discursul dela Milano, în care Ducele n'a știut cum să mai laude acordul Roma-Berlin, și ultimul discurs al Fuehrerului, în care Roma era abia menționată“.

LE JOURNAL, privește cu satisfacție apropierea italo-turcă, scriind între altele:

„Turcii n'au făcut decât să urmeze Anglia în cearta sancțiunilor. Ei s'au grăbit dealtfel să caute să ștergă amintirile proaste, fiindcă aveau nevoie de adeziunea Italiei la acordurile dela Montreux, care i-au dat cheia strămtorilor. Pe de altă parte italienii nu așteptau decât recunoașterea imperiului lor pentru a aproba restabilirea regimului Strămtorilor, care este excelent pentru toate națiunile mediteraniene, cu condiția de a fi prietenii păzitorilor de strămtori. Astfel, s'a pregătit colaborarea care se leagă la Milano“.

ECHO DE PARIS, din 5 Februarie, scrie:

„De când guvernul francez și-a spus energicul său „veto“, în afacerile marbeane, la 7 Ianuarie, de când el a oferit Statelor Micii Înțelegeri, și fără îndoială, și Turciei, un pact general de asistență, creditul său crește în Europa Centrală și Orientală. Nu ne putem deci, supăra din cauza conversațiilor dela Milano. Italia nu va trage niciun folos din ele decât dacă este adevărat pacifică“.

L'OEUVRE, scrie că reconcilierea italo-turcă este pe calea cea bună și se întreabă dacă „pentru utilizarea convenției dela Montreux, Franța se gândește să propună Turciei un acord mai vast și mai profund, în care s'ar încadra cel dela Geneva“. Ziarul încheie, spunând: „Grija tuturor și mai ales a Franței rămâne, se pare, tot mai mare, o înțelegere vastă în Mediterană, la care să se angajeze toți riveranii, pentru menținerea statutului quo“.

LE TEMPS scrie în editorial: Ultimele convorbiri care a avut loc între contele Ciano, ministrul afacerilor străine al Italiei și d-l Rüstü Aras, ministrul afacerilor străine ture, cu toate că n'au putut fi împinse „à fond“, au permis totuși să se ajungă la un acord de principiu asupra necesității de a se angaja o negociere.

„Astfel e interpretat comunicatul dela Milano.“

„Când în 1928 d-l Rüstü Aras s'a dus în Italia și s'a întâlnit cu d-l Mussolini, bazele unei colaborări italo-turcă au fost fixate într'un tratat care este încă în vigoare dar care n'a dat până acum toate rezultatele pe care le așteaptă Roma.“

„Era epoca când rivalitatea italo-iugoslavă apare ca o gravă amenințare pentru pacea din Balcani și când guvernul dela Roma își întrebunța toate eforturile în contra influenței Micii Înțelegeri în Europa centrală și orientală.“

„Lucrurile de atunci au luat o altă înfățișare decât aceea prevăzută de Italia. Aproprierea greco-turcă a servit de punct de plecare pentru realizarea Înțelegerii balcanice și știm că guvernul dela Ankara a fost, cu d-l Titulescu, unul din principalii făuritori al acestei grupări a popoarelor din Balcani pe care Italia, cu drept sau nu, a putut crede îndreptată mai ales în contra politicii sale de expansiune, când în realitate el nu ținteste, bine

sprizinită pe Mica Înțelegere decât să asigure independența de orice mare influență străină a comunității balcanice“.

LA RÉPUBLIQUE din 5 Februarie scrie în legătură cu vizita d-lui Rustu Aras, ministrul afacerilor străine al Turciei la Milano:

„Dacă nu ar fi vorba decât de restabilirea amicitiei turco-italiene, nu ne putem decât felicita.

„Suntem însă preocupați de condițiile în care convorbirile dela Milano au fost înjghebate.

„Ori, ele au fost hotărâte în plină criză franco-turcă. Afacerea Alexandretta din nefericire nu a primit o soluție definitivă, de oarece reacțiunile arabe pot da loc la grave turburări.

„Pe de altă parte acordul încă imprecis care se schițează, tinde să îndepărteze Turcia dela cea alianță rusă care până astăzi și dela 1929, a fost principalul fundament al politicii turcești. Afacerea este importantă, nu numai pentru că dacă această operație ar reuși, ea ar însemna răsturnarea politicii externe kemaliste, dar totdeodată pentru că ar provoca zdruncinări în Înțelegerea Balcanică și în Mica Înțelegere, unde chestiunea alianței ruse este obiectul unor vii divergențe.

„In fine, ea constituie o etapă mai mult a gigantei opere diplomatice îndeplinită de guvernele fasciste și hitleriste pentru a izola Rusia Sovietică și a derăpăna alianțele ei. Chestiunea ar interesa astfel direct Franța, deoarece este legată în momentul de față printr'un tratat de alianță cu Rusia Sovietică“.

LA VICTOIRE din 5 Februarie, scrie între altele:

„Italia este știut, nu a aderat încă la recentul tratat de la Montreux, care autoriză Turcia să fortifice Dardanelele și în consecință să închidă intrarea. Turcia amică a Sovietelor, îngrijora oarecum Italia.

„Ori Italia se împotrivesc accesului în Mediterana a unei flote sovietice.

„Numai după asigurările pe care Turcia le va da fără îndoială asupra acestui subiect, Italia va adera formal la acordul dela Montreux, pe care îl acceptă de pe acum în principiu.

„Cei doi miniștri, d-l Rustu Aras și contele Ciano au examinat pe de altă parte relațiile țărilor lor cu Înțelegerea balcanică în sânul căreia Turcia joacă un rol foarte important.

„Convorbirile continuă și prezintă un interes cu atât mai actual cu cât d-l Rustu Aras este așteptat zilele acestea la Belgrad de către d-l Stoiadinovici“.

In L'ECHO DE PARIS, din 6 Februarie, privitor la întâlnirea dintre d-nii Ciano și Rustu Aras, d-l Pertinax scrie între altele:

„Ziarele italiene nu se jeneză de a spune că guvernul din Roma aspiră să țină pe lângă puterile balcanice, locul ocupat până acum de Franța, și pe care aceasta nu l-a îndeplinit cu destulă convingere. Orice stat care, în Europa Centrală, sau în Balcani, pare a se îndepărta de Franța, este imediat tratat la Roma, cu proveniențe speciale. Astfel Iugoslavia se bucură în acest moment de unele avantaje.

„De când guvernul francez și-a întrebuițat în afacerea marocană, energicul său veto din 7 Ianuarie, de când a oferit Statelor Micii Înțelegeri, și desigur Turciei, un pact de asistență general, creditul său a crescut în Europa Centrală și Orientală. N'avem deci a ne teme de convorbirile dela Milano.

„Italia nu va trage niciun profit decât dacă este într'adevăr pacifică“.

Presa germană.

Ziarele germane din 5, 6 și 7 Februarie, s'au ocupat cu multă atenție de întâlnirea d-lor Rustu Aras, ministrul de externe al Turciei și contele Ciano, ministrul de externe al Italiei la Milano. In urma ultimelor declarații făcute presei, ale d-lui Rustu Aras, anume că s'ar fi ajuns la un acord de colaborare militară franco-turcă în Sandjajacul Alexandretta, crede că Franța nemulțumită de acordurile militare cu țările singuratece din blocul balcanic, tinde să înglobeze și Turcia în sistemul său de asistență militară.

Italia pe de altă parte, dând formale asigurări de respectare a integrității Turciei, garantată încă din pactul de amicitie italo-turc din 1928, reînnoit în 1932, ar vrea să-și asigure sprijinul Turciei, ca unul din factorii dinamici ai Înțelegerii Balcanice. Turcia va recunoaște imperiul, iar Italia, va adera la tratatul dela Montreux cu anumite restricții în ce privește dreptul de trecere al flotei sovietice prin Dardanele, lucru neplăcut atât Italiei cât și Angliei. S'a arătat la Milano că Statele riverane ale Mediteranei, liberate de presiuni contradictorii, prin încheierea recentului „gentlemen's agreement“ anglo-italian, referitor la Mediterana, pot activa și negocia cu toată libertatea. Anunțată vizita a contelui Ciano, la Ankara, apoi la Atena, ar confirma planul de colaborare italo-turcă, în totalitatea sferei în care se cuprind și Statele Balcanice, prietene ale Turciei.

FRANKFURTER ZEITUNG din 5 Februarie publică un articol de fond intitulat „Clarificare italo-turcă“.

Ziarul scrie: „Kemal Atatürk, cu toate bunele raporturi cu Moscova, combate bolșevismul în propria-i țară, cu toată asprimea. Rămâne de văzut cât de departe ar ajunge înțelegerea italo-turcă pe viitor în această privință. Conflictul cu Franța, pe chestia Alexandrettei, e înlăturat, dar problema nu-i încă reglementată definitiv. Marea poziție de putere a Italiei, în Mediterana, care a fost răsunător confirmată prin rezultatul războiului etiopian, rămâne și la Ankara, un factor de seamă“.

BÖRSEN ZEITUNG din 5 Februarie, în articolul redacțional intitulat „Milano, prima etapă“, crede că întâlnirea dela Milano, n'a fost decât preludiul unor viitoare negocieri în vederea unei mai strânse colaborări italo-greco-turce.

FRANKFURTER ZEITUNG din 6 Februarie, publică o corespondență din Belgrad, în prima pagină, intitulată „Niciun pact în Mediterana Orientală“ și cu subtitlurile „Rustu Aras“. „Înțelegerea Balcanică examinează raporturile sale cu Italia“.

Ziarul scrie: „La întrebarea presei italiene despre un pact al statelor mediteranei orientale, adică dintre Italia, Turcia și Grecia, o idee favorită a politicii dela Roma, pentru care activase încă din 1928, Grandi, ministrul de externe turc, s'a exprimat pe ton de refuz. Azi sunt a-fâtea pacte, încât ar fi suficient dacă s'ar respecta cele existente“.

Presa elvețiană.

JOURNAL DE GENÈVE din 5 Februarie, în editorial, ocupându-se de convorbirile italo-turce, scrie în concluzia editorialului său: „Turcia se găsește la o răscruce. Circulă șvonul că Turcia se îndepărtează treptat de Soviete. Ar fi un reviriment complet și contrar politicii actualului prim-ministru Ismad İnönü.

„Acesta va ceda el oare locul lui Fevzi pașa, care este puternic pe lângă Ghazi, și care combate ideea că alianța sovietică este într'adevăr indispensabilă securității turce?“

„Orice pronostic ar fi prematur. Iar Attature e foarte capabil de a-și impune politica ministrului care are încrederea sa și pe care înțelege să-l păstreze.

„Intrevederea dela Milano e un început. Ea înseamnă o nouă etapă în reintegrarea Italiei în economia politicii europene. Dar e o etapă foarte scurtă și cam enigmatică. Trebuie să așteptăm a ne face o părere, decizia celor doi dictatori“.

Presa iugoslavă.

Ziarele iugoslave din 4 Februarie subliniază însemnătatea vizitei la Milano a ministrului afacerilor străine al Turciei, d. Rüstü Aras, care întâlnește acolo pe contele Ciano.

Ziarul POLITIKA publică o informație din Roma, care scoate în relief însemnătatea acestei întrevederi, semnalând că ziarele italiene arată că vizita are loc în ajunul întâlnirii la Belgrad a d-lui Rüstü Aras cu d. Stoiadinovici și cu câteva zile înainte de reuniunea consiliului permanent al înțelegerii Balcanice la Atena.

POLITICA din Belgrad, cu data de 7 Februarie, publică, sub titlul: „După vizita d-lui Rüstü Aras în Italia“, o corespondență din Roma în care scrie:

„Cu toate vizitele oficiale ce au fost făcute de diplomații străini în Italia, precum și cele făcute de contele Ciano la Berlin, Viena și Budapesta, tot astfel și întrevederea Rüstü Aras-Ciano au dat prilejul pentru o manifestare, prin care Italia, după războiul abisinian, probează pacifismul și politica realismului tradițional.

„Presa italiană atribuie o mare însemnătate rezultatului întrevederii dela Milano pentru că se crede că ea va desprinde calea și va face posibile tratative cu alte State balcanice“.

In continuare ziarul reproduce comentariile presei italiene.

Presa engleză.

Ziarele engleze au acordat o deosebită importanță întrevederii dela Milano, pe care unele ziare engleze o socotesc ca un rezultat vădit al limpezirii atmosferei din Mediterană în urma „Agrementului între Gentlemen“, așa că nu mai este niciun motiv ca cele două țări, Turcia și Italia să nu-și restabilească bunele raporturi între ele.

TIMES din 3 Februarie află din Milano că tema principală a discuției va fi aderarea Italiei la convenția încheiată la Montreux în privința Dardanelor.

Această întrevedere, adaugă ziarul, va da ocazie presei italiene pentru o revizuire într'un spirit amical a raporturilor dintre cele două țări, precum și a problemelor, în care ambele sunt interesate. Mai ales acum, când după toate aparențele au dispărut cauzele care provocau la Ankara oarecare îngrijorare despre aspirațiile Italiei asupra Smirnei. Poetul italo-englez asigură Statul-quo-ul în Mediterană“.

Același ziar este informat din Roma că întrunirea dela Milano nu va lua sfârșit prin semnarea unei serii de protocoale, ca de obicei, „Nu constituie o concluzie, ci mai eurănd o prefață a unor viitoare tratative pe căile obișnuite diplomatice a mai multor chestiuni ce interesează ambele țări“.

MANCHESTER GUARDIAN din 4 Februarie este informat din Milano că rezultatul celor două întrevederi dintre d-l Rüstü Aras și contele Ciano, miniștri de externe respectivi ai Turciei și Italiei, a fost accep-

tarea din partea Italiei a noii situații a Dardanelor, creată în urma conferinței dela Montreux.

Se referă apoi la comunicatul oficial, adăugând:

„S'a mai hotărât continuarea contactului pe căi normale diplomatice; iar după cum se crede, Turcia a acordat oarecare concesiuni unei linii importante de vapoare cu Turcia și țările de pe litoralul Mării Negre din Dardanele“.

Presa greacă

Ziarul PROIA din 4 Februarie publică:

„Ieri dimineață ministrul afacerilor străine al Turciei, d-l Rüstü Aras s'a întâlnit la Milano cu ministrul afacerilor străine al Italiei, contele Ciano, iar cea dintâi convorbire dintre ei va continua până la deplina tranșare a chestiunilor ce urmează să fie discutate.

„Nu este pentru întâia oară când d-l Rüstü Aras merge în Italia pentru o bună înțelegere. Acum nouă ani de zile se întâlnise cu d-l Mussolini, toamai în aceeași sală a imobilului guvernamental al capitalei Lombardiei, unde au fost puse temeliiile pactului de prietenie turco-italian. Cu toate acestea, în vremea care s'a scurs de atunci, cea dintâi cordialitate a legăturilor italo-turcești a fost slăbită. Anumite acțiuni ale Italiei în Dodecanez, au fost rău interpretate în Turcia, și cea dinătinu încredere reciprocă dintre cele două țări dela început a fost urmată de o neîncredere neliniștitoare. După rezultatul războiului italian în Etiopia însă și după restabilirea liniștei în Mediterană, mai ales după încheierea convențiunii anglo-italiene asupra Mediteranei, o înțelegere prietenească a Italiei cu Turcia și o apropiere dintre cele două puteri mediteraneene, era atât de ușoară cât de dorită era de către ambele părți. Și, în urma unei pregătiri prealabile diplomatice, care a pregătit terenul înțelegerii, s'a realizat întâlnirea de azi dela Milano.

„Cordialitatea care a caracterizat cel dinătinu contact dintre cei doi miniștri ai afacerilor străine, constatată de ambii prin declarațiunile lor către reprezentanții presei, garantează trănicia înțelegerii definitive. Ea poate că se va întemeia pe recunoașterea indirectă din partea Turciei a ocupațiunii italiene asupra Etiopiei, — recunoaștere care a fost făcută în esență prin lărgirea competenței consulatului dela Bari asupra Abisinie — și pe intrarea, paralelă cu recunoașterea, Italiei în acordul dela Montreux, pentru Strâmători. In afară de aceasta însă este vădit că cei doi miniștri vor avea de schimbat la Milano păreri și asupra tuturor chestiunilor care interesează țările lor, dar în același timp să-și restatornicească încrederea lor reciprocă, temelia primordială a unei prietenii statornice și unei colaborări.

Natura convorbirilor dela Milano nu este de așa fel încât să ceară formularea unui acord scris. De altfel, pactul italo-turc continuă să se mențină în vigoare, iar convorbirile dela Milano îl vor întări cât se poate de mult. In chipul acesta, întâlnirea de ieri a Contelui Ciano cu d-l Rüstü Aras constituie un eveniment de mare însemnătate pentru Mediterana și pentru pace.

Din acest punct de vedere, este cât se poate de vădit interesul elen pentru apropierea italo-turcă, Grecia are cu Turcia legături de o colaborare foarte strânsă și de deplină cordialitate, care, corespunzând unei adânci înțelegeri a intereselor comune, au fost înrădăcinate deja în Constituția ambelor popoare. Cu Italia, Grecia este legată de asemenea cu vechi relațiuni tradiționale, și cu un pact de prietenie care nu constituie o simplă formă. De aceea apropierea italo-turcă este pentru Grecia un eveniment fericit și adânc de satisfăcător, ca ci-

mentând o statornicie pacnică în această Mediterană răsăriteană, și permițând popoarelor din răsăritul nostru continuarea neclătinată a eforturilor pentru refacerea și propășirea lor“.

KATHIMERINI din 4 Februarie:

„Convorbirile de azi, între d-nii Rüstü Aras și contele Ciano, la Milano, sunt, desigur, menite să deslușească pe deplin situația din Mediterana răsăriteană. După acordul anglo-italian, cu privire la necălcarea regimului din această mare, era evident că și eventualele neînțelegeri dintre celelalte puteri mediteraneene trebuia să fie îndrumate înspre un aranjament. Intre Italia și Turcia, nu existau diferende. Poate că în trecut anumite neliniști, provocate din interpretări greșite, nu au permis restabilirea unor legături desăvârșite de bune și o colaborare între cele două țări. De altfel, lipsa Italiei din convențiunea dela Montreux, deși navigațiunea italiană căpătase o mare întindere în apele tur-

cești, după însăși datele cercurilor italiene, împiedeca funcționarea normală a regimului Strâmtoarelor.

„Acuma însă aceste mici neînțelegeri sunt reglementate în chipul cel mai bun cu putință. Italia și Turcia, factori însemnați de ordine în Mediterana, inaugurează o perioadă de colaborare care bucură cu totul deosebit pe Grecia, a cărei legături cu marea ei vecină mediteraneană au fost întotdeauna bune, iar Grecia, paralel cu aceasta, fiind unită cu legături neclătinate față de Turcia, nu poate să socotească deplina propășire a aliatei sale, decât ca un bon comun“.

Presa maghiară.

PESTER LLOYD din 5 Februarie ocupându-se de raporturile turco-italiene, scrie:

„Dacă negocierile vor duce într'adevăr la întemeierea durabilă a unei cooperări, atunci și cauza păcii europene va fi înaintat cu un pas esențial“.

DECLARAȚIILE D-LUI DELBOS

Presa franceză.

Ziarele din 1 Februarie, comentează discursul ținut de d-l Delbos, ministrul afacerilor străine.

ECHO DE PARIS scrie: „Intre Franța și Germania nu există niciun litigiu particular. Din nenorocire, controversa se prelungește asupra organizării generale a Europei. Niciun guvern și niciun ministru francez n'a spus vreodată: „Interesele noastre se sfârșese pe Rim“. Aceasta ar fi semnalul debandadei; Statele care rezistă pangermanismului ar intra pe calea tratativilor bilaterale și noi am deveni, mai târziu sau mai curând, vecinii unui nou imperiu german, dispunând de mijloace imense. În discursul său dela Chateauroux, d-l Delbos s'a conformat numai atitudinii predecesorilor“.

EXCELSIOR scrie: „Semnificația profundă a discursului d-lui Delbos este că nu există prăpăstii pe deasupra cărora inteligența și inima oamenilor să nu poată arunca punți, dacă vreau cu sinceritate să se înțeleagă și să se iubească. A venit ceasul când, pe deasupra ideologiilor sterile și a sistemelor trecătoare, să se caute ceea ce poate uni popoarele, nu ceea ce le desparte“.

AMI DU PEUPLE, declară: „D-l Delbos, a crezut că lucrează pentru destindere. De fapt, riscă să sporească tensiunea franco-germană. Dacă discursul său avea pretenția de a sublinia declarațiile d-lui Hitler, critica este insuficientă. Dacă, dimpotrivă, țintea să ducă la o destindere, discursul este inutil și inoportun“.

L'OEUVRE scrie: „D-l Delbos va avea desigur în Marea Britanie toate aprobările pentru chipul cum a știut să scoată în relief teoria lui Sir Samuel Hoare, privitoare la materiile prime. După părerea generală, se poate spune că d-l Delbos a vorbit o limbă care se potrivește în același timp generozității și spiritului de bună voință care însuflețește totdeauna țara noastră. Este probabil că în cursul lunii Februarie ne vom orienta spre un nou discurs al d-lui Eden. Până atunci putem spera să vedem Germania examinând eventualitatea de a utiliza față de Franța și de Anglia, gajul spaniol pe care-l are, lueru care ar precipita toate evenimentele mondiale“.

L'HUMANITE scrie: D-l Delbos a protestat cu viçoare, contra pretenției de a se exclude Rusia Sovietică din comunitatea internațională. El a făcut un serviciu de frunte păcii, aducând acest omagiu public Rusiei Sovietice, într'un ceas în care atâtea campanii antisovietice sunt deslănțuite de presa hitleristă“.

LE TEMPS din 2 Februarie, ocupându-se în editorial de ultimul discurs al d-lui Delbos, scrie, în concluzie:

„Trebuie să constatăm reacțiunile pe care discursul d-lui Delbos le determină în presa germană. Aceasta, în ansamblul ei, recunoaște dorința de pace exprimată de către ministrul afacerilor străine, dar își îndreaptă întreaga sa critică asupra faptului atașamentului francez la pactul de asistență mutuală cu Rusia Sovietică.“

„Teza germană este că nu există aci numai o diferență de metodă, ci și o diferență fundamentală; Germania hitleristă considerând că bolșevismul împarte în mod efectiv lumea în două tabere.“

„Dacă mergem mai adânc în miezul lucrurilor, descoperim astfel că, în realitate războiul celor două mistici nu e decât fațada în dosul căreia se dezvoltă rivalitatea germano-rusă și că această rivalitate constituie veritabilul obstacol pentru o apropiere a popoarelor și o reconstrucție a comunității europene“.

Presa germană.

Ziarele germane din 1 Februarie, acordă cea mai mare importanță declarațiilor făcute de d-l Yvon Delbos, cu prilejul inaugurării monumentului morților din războiul mondial, dela Chateauroux.

DEUTSCHE DIPLOMATISCH-POLITISCHE KORRESPONDENZ subliniază că persoana care a făcut aceste declarații este un fost luptător și că numai bazându-se pe această calitate, d-l Delbos poate fi sigur că va găsi în Germania cea mai mare înțelegere.

Ziarele relevă cu satisfacție: „gestul cavaleresc al d-lui Delbos, care a depus o coroană pe monumentul soldaților germani morți în captivitate“.

Correspondentul din Paris al ziarului LOKAL-ANZEIGER insistă asupra însemnătății discursului d-lui Delbos, căruia îi atribuie o semnificație favorabilă pentru relementarea generală a problemelor franco-germane.

Mai multe ziare critică totuși destul de sever discursul d-lui Delbos, pe care îl consideră negativ.

DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG scrie: „In discursul d-lui Delbos nu se poate remarcă vreun progres. D-sa a afirmat că scopul urmărit de Franța este identic cu acel al Germaniei și că doar metodele duc la divergențe. Dar aceste divergențe vor dura atât timp cât Franța va păstra metodele sale actuale. Societatea Națiilor în actuala sa formă, nu constituie o tentație pentru Germania“.

BERLINER TAGEBLATT învinuiește pe d-l Delbos că nu ține seama în materie de înarmări de situația deosebită și de nevoile securității Germaniei.

Pentru KOELNISCHE ZEITUNG ministrul afacerilor străine al Franței a recunoscut că înarmările germane sunt în realitate defensive. Ziarul adaugă: „In ce privește convocarea unei conferințe generale de dezarmare, declarațiile d-lui Delbos îi dau acesteia o ușoară revenire pe lanul actualității. Totuși chestiunea este de parte de a fi ajuns la maturitate“.

ANGRIFF afirmă că Ministerul de Externe Francez este surd când vrea, în special, în privința chestiunii sovietice: „Mai ales asupra acestei părți din declarațiile d-lui Delbos, cu privire la soviete, se concentrează atacul ziarului.

„Nicio înțelegere cu Franța atât timp cât ea va menține pactul cu Uniunea Sovietelor“. Aceasta este concluzia tuturor ziarelor.

VOELKISCHER BEOBACHTER scrie între altele că acest discurs arată odată mai mult opoziția completă care continuă să existe între concepția franceză a securității și ideile noastre de pace și de relații pline de în-

credere între cele două țări vecine. Discursul d-lui Delbos dovedește de asemenea că guvernul francez nu vrea să rupă firul pe care d-l Blum l-a înodat Dumineca trecută în discursul său dela Lyon.

Ziarul ZWOELF UHR BLATT declară în aceeași chestiune că noua profesiune de credință a d-lui Delbos, în favoarea pactului franco-sovietic, pare oarecum ciudată în situația actuală. „Se crede în adevăr la Paris că Germania ar putea fi îndemnată, prin vorbe frumoase, să se împace atât de complet cu bolșevismul încât să încheie un pact cu el? Este imposibil“.

„In aceste condițiuni, scrie DER MONTAG, conferința generală preconizată n'ar avea sorți de reușită. Căci dacă s'ar încărea desbaterile ei cu piese scoase din dosarele de anii trecuți ai diplomației europene, piese pe care faptele le-au făcut de mult inutile, conferința este condamnată dela început. Germania nu trăește în lumea tratatului dela Versailles, ci într'o lume a progresului, în care domnește voința de a construi o Europă cu adevărat pacifică, și de aici rezultă opoziția ei absolută față de bolșevism“.

Presa polonă.

Discursul d-lui Delbos este reprodus în prima pagină de ziarele poloneze din 1 Februarie. Ele subliniază în titluri atașamentul Franței pentru tratatele semnate și pentru aliații săi.

Ziarele văd în discursul d-lui Delbos o primă reacție oficială la declarațiile d-lui Hitler, „ale cărui cuvinte, —spune KURJER WARSZAWSKI,—au cerut un răspuns energic ca acel al d-lui Delbos“.

KURJER POLSKI afirmă, cu această ocazie, că discursul cancelarului Hitler nu aduce niciun element constructiv în politica europeană, dar grație moderației și prudenței sale nu stârnește nicio nouă cauză de tensiune.

PROBLEME EUROPENE

ORGANIZAREA BAZINULUI DUNĂREAN

In numărul din 3 Februarie, WIENER WIRTSCHAFTS-WOCHE, sub titlul: „Bazinul Dunării și oza Roma-Berlin“, publică o corespondență din Roma, în care scrie între altele:

„Atât alianțele noi în Bazinul Dunării cu Rusia, cât și contra alianțele noi împotriva Rusiei, ar crea o sferă de interese a Sovietelor inexistentă până acum.

După concepția italiană, oricine poate participa la refacerea Bazinului Dunării, care nu aduce cu sine Rusia, nici ea motiv, nici ca frână, și care este dispusă să lase Bazinul Dunării pe seama Statelor Dunărene și Adriatice“.

POLITICA EXTERNĂ A IUGOSLAVIEI

LE TEMPS din 6 Februarie, ocupându-se în editorial de politica externă a Iugoslaviei, în legătură cu

ultimul expozeu pe care d-l Stoiadinovici, președintele Consiliului și ministrul afacerilor străine a Iugoslaviei l-a făcut în fața Comisiunilor Parlamentului, scrie între altele:

„Imediat după semnarea tratatului de prietenie bulgaro-iugoslav, declarațiile d-lui Stoiadinovici, vor avea de sigur o mare repercursiune în toate capitalele unde se urmărește cu o deosebită atenție evoluția politicii Micii Înțelegeri și a Înțelegerii Balcanice.

„In preajma întrunirii consiliului permanent a acestei grupări nu este de sigur indiferent faptul că președintele Consiliului iugoslav a voit să definească cu toată preciziunea necesară acțiunea externă a țării sale. Se știe că tendința iugoslavilor de a salva interese economice importante, considerând stabilirea de relații comerciale foarte active cu Germania, preocupă unele cercuri care se tem că poziția însăși a Iugoslaviei în sânul Micii Înțelegeri ar putea fi afectată de acest fapt.

„Știm, pe de altă parte, că presa românească și aceea greacă s'au întrebat, în momentul când dăinuiau ne-

gocierile dintre Sofia și Belgrad, în ce măsură pactul de prietenie bulgaro-iugoslav se poate concilia cu spiritul și cu litera tratatului care leagă cele patru țări constituind Înțelegerea Balcanică.

„Expunerea d-lui Stoiadinovici, conchide LE TEMPS, va contribui de sigur să liniștească îngrijorările care au loc în această privință și să risipească orice neînțelegeri în ceea ce privește orientarea actuală a politicii cabinetului din Belgrad“.

RAPORTURILE INTERBALCANICE

UTRO din Sofia, cu data de 7 Februarie, publică sub titlul „Rüstiü Aras despre raporturile dintre Statele balcanice“, un interview acordat de ministrul turc reprezentantului ziarului în timpul călătoriei dela gara Dragoman până la Sofia. Vorbind despre raporturile dintre Italia și Turcia, d-l Rüstiü Aras a declarat că este foarte mulțumit de rezultatul întrevederii sale cu contele Ciano și că speră cu în curând Italia să adere la Convenția Strâmtorilor.

„În ce privește raporturile Italiei față de Statele Balcanice, d-sa este convins că Italia privește cu multă simpatie acea operă a păcii care servește drept un stimulent pentru Statele Pactului Balcanic. Sunt încântat, continuă d-l Aras, de atenția ce o acordă Italia Turciei și mai ales de faptul că toate chestiunile turco-italiene, privitoare la Bazinul Mediteranian, sunt reglementate.

„În ce privește pactul bulgaro-iugoslav el a fost încheiat cu aprobarea prealabilă a tuturor Statelor Înțelegerii Balcanice, și deci nu poate fi privit decât cu multă simpatie.

„Turcia privește cu multă bunăvoință încheierea pactelor paralele dintre România și Grecia, deoarece este ferm decisă de a sprijinii orice acțiune de pacificare a Statelor Balcanice.

„În ce privește raporturile turco-bulgare ele sunt bune și nu există nicio divergență între cele două State“.

CHESTIUNEA RESTAURĂRII HABSBUGILOR

NEUES WIENER TAGEBLATT, din 5 Februarie, publică discursul ținut de d. Wiesner, cu privire la restaurare. „D. Wiesner a vorbit despre discuțiunile care devin tot mai vii asupra chestiunii restaurării.

„Restaurarea se discută și astfel s'a realizat o nouă etapă importantă pe calea legitimismului. D. Diesner a încheiat cu următoarele:

„Lupta se află în fața deciziei. Dacă vor fi toți uniți, atunci izbânda ne va fi sigură“.

D. VON RIBBENTROP DESPRE POLITICA EXTERNĂ A GERMANIEI

Cu prilejul împlinirii a patru ani dela venirea la putere a partidului național-socialist, d. von Ribbentrop, ambasadorul Germaniei la Londra, publică în VOEL-

KISCHER BEOBACHTER, din 30 Ianuarie, un articol, intitulat: „Politica externă a național-socialismului“, în care spune, între altele:

„La 30 Ianuarie 1933 Germania a cerut egalitatea absolută de drepturi, dar s'a găsit în fața unei lumi fără nicio înțelegere pentru cererile ei justificate, a unei lumi care înțepenise în spiritul dela Versailles. Fuehrerul cancelar a făcut atunci apel la înțelepciunea popoarelor. Se cunoșeau numeroasele sale invitații adresate celorlalți, de a proceda la o conciliațiune, de a organiza dezarmarea, de a delimita înarmările și de a asigura menținerea păcii. Toate ofertele sale, pentru o înțelegere amicală, care au fost făcute celorlalte guverne și care sunt unice în istoria întregii lumi, au rămas fără cel mai mic ecou.

„Suntem convinși că fermitatea și hotărârea Fuehrerului cancelar, care, în toate chestiunile ce privesc onoarea poporului german nu a admis nici cel mai neînsemnat compromis, au scutit Europa de multe sguđuiri primejdioase.

„Departate de a-și face iluzii asupra valorii garanțiilor colective de pace, în stare numai să complice lucrurile, Fuehrerul cancelar s'a angajat în mod conștiincios pe singura cale care ține seamă de realitate, aceea a acordurilor bilaterale. Germania nu poate vedea nicio garanție de pace în pactele colective, complicate și suprapuse, dar este de părere că lozincile „indivizibilității păcii“ și ale „securității păcii“ nu înseamnă în realitate altceva decât indivizibilitatea războiului și insecuritatea colectivă.

„Se aude atât de adeseori vorbindu-se de credința pe care o are vecinul nostru dela Vest, Franța, în garanțiile colective de pace, dar se face mai puțin șgomot în jurul alianței sale militare cu Rusia Sovietică, încheiată în 1935.

„Germania respinge orice garanție de pace, care ar fi caracterizată printr'o primejdioasă lipsă de limpezime. În schimb Germania a încheiat cu vecinii ei convenții bilaterale, proprii să asigure menținerea păcii în practică. Prin urmare noi, cei din Germania, nu cerem decât un lucru: ce lucru aduce o contribuție mai efectivă la stabilizarea păcii: o țară care încheie cu vecinii săi convenții de securitate și de pace, sau o țară care, în spatele vecinului său se angajează prin alianțe militare? În orice caz Germania nu va șovăi să continue metoda pe care a ales-o odată: aceea a convențiilor amicale cu toate națiunile care sunt gata să cadă la o înțelegere.

„Unul din factorii decisivi ai politicii noastre externe, dela venirea la putere a național-socialismului, este atitudinea pe care am luat-o împotriva bolșevismului mondial. În această atitudine noi nu vom cunoaște niciodată, nici cel mai mic compromis. Urmând în mod fidel acest principiu fundamental al partidului național-socialist, Fuehrerul cancelar a încheiat la 25 Noemvrie trecut primul acord internațional pentru lupta contra bolșevismului: acordul anticomunist germano-japonez. Dorim ca și alte națiuni să declare că aderă la acest acord, în stare să pună capăt uneltirilor unui inamic de moarte al oricărei ordine sociale și al păcii mondiale. Se pare că și alte popoare încep să se deștepte puțin câte puțin, ceea ce ne dă dreptul să privim viitorul cu încredere“.

CHESTIUNI MONDIALE

INARMĂRILE MARII BRITANII

Ziarele engleze din 6 Februarie reproduc cuvântarea din ajun, la Bradford, a lui Sir Samuel Hoare, ministrul marinei, despre înarmarea Angliei.

DAILY TELEGRAPH scoate în evidență părțile esențiale: „Curajul și mărinimia sunt două calități foarte necesare pentru imperiul britanic“, declară primul Lord al Amiralității. „Curajul, pentru a putea face față dificultăților prezente și mărinimia pentru clipa când egoismul național va fi devenit o religie, iar forța va fi devenit un zeu în unele țări“.

„Trebuie să ne străduim cât mai mult cu putință, a continuat Sir Samuel Hoare, să facem să rezulte un punct de vedere comun între națiuni, pentru a permite Societății Națiunilor din viitor să vorbească și să acționeze cu unanimitatea ei, lucru care a fost până azi imposibil de realizat“.

Referindu-se la chestiunea apărării naționale, primul lord al Amiralității a declarat: „O sarcină grea și de seamă, apărarea națională, apasă în clipa de față pe umerii Mării Britanii. Deși dorim din suflet să ușurăm această sarcină, ar fi o mare greșală dacă s'ar încerca să se impună vreun plan rigid celorlalți membri ai imperiului. Mai de grabă ar trebui să le explicăm poziția noastră. Vom avea ocazia să facem acest lucru cu prilejul conferinței imperiale ce se va ține peste trei luni, lăsându-le pe ei să hotărască în ce măsură sunt gata sau pot să coopereze cu noi“.

„Construim virtual o nouă flotă acum, a continuat Sir Samuel Hoare. „Intenționăm să ne ducem până la capăt sarcina. Țările străine nu trebuie să se îndoiască în privința progreselor ce le face programul nostru. Putem să

construim vasele cele mai bune și cele mai puternice și cu mult mai repede decât nu importă, care altă țară. Din punct de vedere al apărării imperiului, puterea noastră maritimă va fi și mai mult sporită prin utilizarea cât mai mult posibil a puterii aeriene. Vom da armatei o forță expediționară, gata la orice eventualitate“.

Sir Samuel Hoare și-a încheiat discursul astfel: „Deși nu vom părăsi niciodată pe vechii noștri amici, suntem totuși totdeauna gata să legăm noi prietenii“.

PRESA SOVIETICĂ DESPRE NOUL GUVERN JAPONEZ

În legătură cu formarea noului guvern japonez, ziarele sovietice, subliniind caracterul lui militar, constată în același timp că noul guvern „se arată a fi mai reacționar decât a fost guvernul precedent“.

„Faptul că noul guvern este format de un general dovedește că predominarea militarilor în conducerea statului japonez se accentuează și că guvernul Haiasi va continua politica de agresiuni pe care a dus-o guvernul Hirota“, scrie PRAVDA din 3 Februarie.

ISVESTIA cu aceeași dată prevede eventualitatea de fascizare a Japoniei, scriind următoarele:

„Se înțelege că în calea unei fascizări complete mai stau obstacole considerabile. Militaristii japonezi încearcă însă să lichideze în întregime ultimele rămășițe ale parlamentarismului care le limitează dominația politică.

„Lichidarea aceasta ar însemna de sigur proclamarea fățișă a dictaturii fasciste. Ea va însemna în același timp un nou îndemn spre desfășurarea și dezvoltarea agresivității imperialismului japonez în exterior“.